

MINISTARSTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE
KANTONA SARAJEVO

ISPITNI KATALOG BOSANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST, HRVATSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST, SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

ZA POLAGANJE EKSTERNE MATURE

Stručni tim:

Indira Buljubašić

Nermina Usejnovski

Lejla Bešović

Amra Bajrić

Mirela Omerović

Ema Hulusić

SARAJEVO, AUGUST 2022. GODINE

Sadržaj

U V O D	3
1. OPĆI CILJEVI ISPITA I ISHODI UČENJA	4
2. SPISAK TEKSTOVA (interpretacija književnog teksta)	6
3. STRUKTURA TESTA	6
4. UPUTSTVO ZA TESTIRANJE	6
5. ISPITNE OBLASTI	9
5.1 KNJIŽEVNOST	9
5.2 MEDIJSKA KULTURA	28
5.3 FONETIKA I FONOLOGIJA	30
5.4 MORFOLOGIJA	34
5.5 TVORBA RIJEČI	41
5.6 SINTAKSA	43
5.7 LEKSIKA	48
5.8 PRAVOPIS	50
5.9 HISTORIJA JEZIKA	56
6. RJEŠENJA ZADATAKA	59
7. U SUSRET KURIKULARNOJ REFORMI	72
8. LITERATURA	82
9. PRIMJER URAĐENOG TESTA	84

U V O D

Drage učenice/ci,

Ispitni katalog iz nastavnog predmeta Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost kreiran je kako bi vam olakšao pripremu za polaganje eksterne mature nakon završene osnovne škole. Ujedno, podsjetit će vas na to šta ste sve naučili, saznali i koje vještine razvili od dana kad ste prvi put sjeli u školske klupe do završetka devetog razreda. Dijeleći s vama ponos zbog toga, vjerujemo da ćete u srednjoj školi nastaviti da učite, stvarate, istražujete, argumentujete i propitujete.

Katalog sadrži 200 pitanja sa rješenjima. Obuhvata sadržaje nastavnog predmeta Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost zadnje trijade devetogodišnjeg odgoja i obrazovanja. Izuzetak je oblast Književnost jer su pitanja iz književnosti uglavnom vezana za književne tekstove koji su po Nastavnom planu i programu za IX razred. Nekoliko pitanja se odnosi na književne tekstove iz VI, VII i VIII razreda. Njihov spisak ćete pronaći u posebnom poglavlju.

Zadaci su grupisani u 9 oblasti: Književnost, Medijska kultura, Fonetika i fonologija, Morfologija, Tvorba riječi, Sintaksa, Leksika, Pravopis i Historija jezika. Svaka oblast sadrži različite tipove zadataka sa kojima ste se već susretali na časovima redovne nastave.

U susret kurikularnoj reformi je dio Kataloga u kojem se nalazi 20 zadataka za sve koji žele usvojena znanja i vještine primijeniti na rješavanje drugačijih i složenijih zadataka.

S R E T N O !

Stručni tim

1. OPĆI CILJEVI ISPITA I ISHODI UČENJA

Ispitom iz nastavnog predmeta Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost u okviru polaganja eksterne mature želi se provjeriti nivo usvojenih znanja i stepen sposobnosti koje su učenici razvili u toku devetogodišnjeg osnovnog odgoja i obrazovanja, a u skladu sa ciljevima i zadacima proučavanja maternjeg jezika i književnosti definisanim Nastavnim planom i programom (juli 2018).

ISHODI UČENJA

JEZIK

U oblasti jezika na kraju osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja učenici/učenice trebali/trebale bi:

- poznavati historijski razvoj maternjeg jezika (u obimu predviđenom NPP-om)
- poznavati razvoj i vrste pisama
- poznavati i koristiti standardni jezik
- koristiti bogatstvo jezika
- poznavati pravila standardne gramatike i upotrebljavati ih pri pisanju
- primjenjivati osnovna pravopisna pravila (upotreba velikog i malog slova, sastavljeno i rastavljeno pisanje riječi, upotreba riječce *ne*, pisanje riječi s glasovima: *č, ć, dž, đ, j, h, je/ije /e/i*, pisanje skraćenica, upravni govor) i interpunkciju
- definisati i razlikovati jezičke jedinice
- prepoznavati sve vrste riječi i klasifikovati gramatičke kategorije promjenjivih riječi
- prepoznavati, razlikovati, tumačiti i primjenjivati glasovne promjene i odstupanja od njih
- poznavati i razlikovati službu/funkciju riječi u rečenici
- primjenjivati načine sklapanja jednostavnih rečenica u složenu
- prepoznavati odnose među klauzama u složenoj rečenici
- razlikovati vrste nezavisnosloženih rečenica
- razlikovati vrste zavisnosloženih rečenica
- poznavati tvorbu riječi (prefiks, sufiks, korijen riječi, načini tvorbe riječi)
- primjenjivati osnovna znanja iz oblasti leksikologije i vladati leksikom svoga jezika
- prepoznavati i koristiti različite funkcionalne stilove

KNJIŽEVNOST

U oblasti književnosti na kraju osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja učenici/učenice trebali/trebale bi:

- uočiti i razlikovati ulogu pojedinog lika u razvoju teme i ideje djela
- otkrivati stavove likova potkrijepljene motivima koji doprinose zapletu ili raspletu radnje
- razlikovati i upotrebljavati stilske figure
- utvrđivati ulogu svih elemenata strukture teksta u razvoju ideje ili tvrdnje autora
- razlikovati narodnu/usmenu od umjetničke/pisane književnosti
- prepoznavati vrste i obilježja narodnih/usmenih pjesama
- poznavati formalne i suštinske osobenosti književnih rodova
- poznavati nazive književnih vrsta, njihove međusobne sličnosti i razlike
- prepoznavati osjećanja izražena u lirskoj pjesmi
- uočavati i imenovati stilska izražajna sredstva
- prepoznavati vrstu pjesme prema motivu
- primjenjivati znanja o organizaciji strofe i stiha
- prepoznavati i određivati vrstu pjesme prema obliku
- prepoznavati naslov djela, ime autora i vrstu književnog djela na osnovu datog odlomka
- povezivati naziv djela i ime autora
- povezivati vrstu i naziv književnog djela
- definisati pojam epskih vrsta različitog porijekla
- prepoznavati motive i kompoziciju
- karakterizirati lik na osnovu datog odlomka
- razlikovati pojedine dramske vrste
- prepoznavati suštinu dramske radnje, dramskog sukoba, oblike dramskog govora
- uočavati kompoziciju dramskog djela
- poznavati određene pojmove iz medijske kulture (televizija, štampa, film, strip)

2. SPISAK TEKSTOVA (interpretacija književnog teksta)

1. Književna djela iz Čitanke za IX razred osnovne škole
2. Izbor iz lektire za IX razred osnovne škole:
  - *Starac i more*, Ernest Hemingvej (Ernest Hemingway)
  - *Galeb Džonatan Livingston*, Ričard Bah (Richard Bach)
3. *Cvjetko*, Šimo Ešić (VI razred)
4. *Ole i Trufa*, Isak Singer (Isaac Singer) – (VI razred)
5. *Hasanaginica*, narodna balada (VII razred)
6. *Hrt*, Ćamil Sijarić (VII razred)
7. *Zapis o zemlji*, Mehmedalija Mak Dizdar (VII razred)
8. *Stećak*, Skender Kulenović (VIII razred)
9. *Bašta sljezove boje*, Branko Ćopić (VIII razred)
10. *Bašeskija*, Abdulah Sidran (VIII razred)

3. STRUKTURA TESTA

Test ima 18 pitanja, i to: 12 zadataka u kojima treba zaokružiti jedan od ponuđena tri ili četiri odgovora; 4 zadatka dopunjavanja ili davanja odgovora i 2 zadatka povezivanja. U svakom zadatku date su jasne upute na koji način učenici/učenice označavaju, dopisuju, pišu ili povezuju tačne odgovore. Uz svaki zadatak naveden je broj bodova.

4. UPUTSTVO ZA TESTIRANJE

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadataka je 60 minuta.

Tokom izrade testa učenici mogu koristiti grafitnu olovku i gumicu, ali test koji se predaje mora biti napisan neizbrisivom hemijskom olovkom plave ili crne boje. Iako je test ponuđen na latiničnom pismu, učenicima se prepušta da odaberu pismo kojim će popunjavati test. Rad treba biti pregledan i čitljiv.

Članovi Komisije testove ispravljaju isključivo neizbrisivom hemijskom olovkom crvene boje.

Ukoliko učenik pogriješi pri izradi testa, dužan je da pozove člana Komisije, koji će neizbrisivom hemijskom olovkom crvene boje prekriziti ono što je učenik pogriješio i parafirati, nakon čega učenik piše drugi odgovor.

Prilikom ispravljanja testova netačne odgovore i prazne prostore neophodno je prekrižiti, a tačne odgovore označiti i pored njih upisati broj osvojenih bodova.

Test je vrednovan sa 10 bodova. Svaki zadatak je bodovan sa pola ili jednim bodom.

Prvih 16 zadataka, u kojima je samo jedan tačan odgovor bez obzira na vrstu/tip zadatka, bodovano je sa 0,5 boda. Pitanja povezivanja boduju se na način da se dva tačna odgovora boduju sa 0,5 boda, a sva četiri tačna sa 1 bodom. Ukoliko učenici/učenice odgovore tačno samo na jedan od četiri zahtjeva, zadatak se boduje sa 0 bodova, a ukoliko odgovori tačno na tri zahtjeva, zadatak će se bodovati sa 0,5 boda.

Zadatak će se vrednovati sa 0 bodova ako je:

- netačan,
- zaokruženo više odgovora, a traži se jedan,
- u zadacima povezivanja označen samo jedan tačan odgovor,
- nečitko i nejasno napisan.

Ostale upute za testiranje precizirane su u Pravilniku o polaganju eksterne mature.

Ispitne oblasti sa zadacima

5. ISPITNE OBLASTI

5.1. KNJIŽEVNOST

Čak 48 pitanja iz ove oblasti pomoći će ti da se prisjetiš lijepih književnih djela koje si u cijelosti ili kao odlomke čitao/la tokom četiri školske godine. Tu su i pitanja iz teorije književnosti.

U 16 zadataka trebaš napisati svoje tačne odgovore, a u 32 zadatka zaokružiti jedan od četiri ponuđena odgovora. Nadamo se da će ti ponuđeni zadaci pomoći u pripremanju za ispit.

1. Pročitaj odlomak iz priče *Ole i Trufa Isaka Singera* (Isaac Bashevis Singer), pa odgovori na pitanje. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Ona je sada znala da nije samo više list koji ovisi o svakom hiru vjetra, nego da je dio svemira. Ona nije više ni malena, ni slaba, ni prolazna, nego dio vječnosti. Pomoću neke tajanstvene sile Trufa je shvatila čudo svojih molekula, atoma, protona i elektrona – golemu energiju koju je predstavljala i čudesan plan kojega je bila dio.

Trufa shvata čudesan plan čiji je dio bila. Kakav je to plan i kako se zvao?

- a) Poznavanje fizike – Svi ljudi moraju poznavati svoje molekule i atome.
- b) Snaga ljubavi – Ljubav neće umrijeti smrću onih koji vole i voljeni su.
- c) Energija lišća – Ljudi trebaju lišće koristiti za zagrijavanje domova zbog goleme energije.
- d) Istraživanje lišća u svemiru – Svemir je pun uvelog lišća koje vjetar diže visoko.

2. Odlomak koji slijedi podsjetit će te na divnu pripovijetku *Cvjetko Šime Ešića*. Pročitaj odlomak i odgovori na pitanje. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Te večeri otac nas okupi oko sinije i, krijući oči, reče da je prodao Cvjetka.

– Uzeo sam kaparu, a Zijad sutra iz grada dolazi po tele. Do podne ga moramo zaklati i srediti.

Kao da nas bičem ošinu, trgosmo se na ove hladne očeve riječi i počesmo ga uglas moliti da to ne čini. Ni naše suze ga, međutim, nisu smekšale. Otac je, izgleda, imao golem razlog koji mi, djeca, nismo mogli dokučiti ni razumjeti.

Zašto je otac bio prinuđen prodati tele?

- a) Otac je prinuđen prodati tele zato što im je uništilo pašnjake i livade.
- b) Otac je prinuđen prodati tele zato što se porodica željela preseliti u grad.
- c) Otac je prinuđen prodati tele zato što su bili siromašni i teško su živjeli.
- d) Otac je prinuđen prodati tele zato što je tele bilo bolesno i slabašno.

3. Šta je poruka pjesme *Zapis o zemlji* Maka Dizdara? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Zapis o zemlji

*Pitao jednom tako jednoga vrli pitac neki:
A kto je ta šta je ta da prostiš
Gdje li je ta
Odakle je
Kuda je
Ta
Bosna
Rekti*

*A zapitani odgovor njemu hitan tad dade:
Bosna da prostiš jedna zemlja imade
I posna i bosa da prostiš
I hladna i gladna
I k tomu još
Da prostiš
Prkosna
Od
Sna*

- a) Pjesnik Bosnu predstavlja kao zemlju u kojoj vlada siromaštvo, a njen narod je umoran od borbe protiv tog siromaštva i tone u san jer nema snage da se nastavi boriti.
- b) Pjesnik personificiranjem zemlje Bosne govori o bosanskom čovjeku čiji život je obilježen teškoćama uvjetovanim historijskim previranjima i njegovoj snazi da ostane optimističan i ustrajan u borbi za vlastiti opstanak.
- c) Pjesnik pjesmom predstavlja radoznalost kao ljudsku osobinu koja može dovesti ljude u neugodnu situaciju, jer na neka pitanja je teško odgovoriti, posebno kada zapitani govori o svojoj zemlji koja je siromašna.
- d) Pjesnik se, koristeći arhaizme, prisjeća davnih vremena kada su ljudi u Bosni bili siromašni, a sada su bogati jer se bosanski čovjek nije predao kada je bilo najteže.

4. U čemu je tragičnost Hasanaginicine sudbine opjevane u istoimenoj baladi? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Hasanaginica

*Kad li mu je ranam' bolje bilo,
Ter poruča vjernoj ljubi svojoj:
- Ne čekaj me u dvoru b'jelomu,
Ni u dvoru, ni u rodu momu!*

...

*Ter se vješa bratu oko vrata:
- Da, moj brate, velike sramote,
Gdi me šalje od petero dice!
Beže muči, ne govori ništa,
Već se maša u džepe svione,
I vadi njoj knjigu oprošćenja,
Da uzimlje potpuno vjenčanje,
Da gre s njime majci uzatrage.
Kad kaduna knjigu proučila,
Dva je sina u čelo ljubila,
A dv'je ćere u rumena lica:
A s malahnim u bešici sinkom,
Od'jeliti nikako ne mogla.*

*Već je bratac za ruke uzeo,
I jedva je s' sinkom rastavio,
Ter je meće k sebi na konjica,
S njome grede dvoru bijelomu.*

...

*Kaduna se bratu svomu moli:
- Aj, tako te ne želila, braco!
Nemoj mene davat za nikoga,
Da ne puca jedno srce moje,
Gledajući sirotice svoje!
Ali beže ne hajaše ništa,
Već nju daje imotskom kadiji.*

Narodna balada

- Hasanaginica je tragično skončala jer je odbijala sve prilike koje su joj se pružale u životu.
- Tragičnost Hasanaginicine sudbine je u tome što nije pristala da se uda za imotskog kadiju i napusti svoju djecu.
- Tragičnost Hasanaginicine sudbine je u činjenici da ona, kao žena, nema mogućnost donositi odluke o svome životu i životu svoje djece.
- Hasanaginica je tragično skončala jer joj je bilo teško ponovo napustiti roditeljsku kuću.

5. Iz čega proizlazi tragična sudbina psa u pripovijeci *Hrt* Ćamila Sijarića? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Hajkači su hajkali. I bio je trenutak takav: da bi se svi drugi lovački psi, uz toliku viku i halak, kao čunkovi zaboli u gustu šumu i zakivćali. Ali on nije umio u šumu; nijesu to bila ravna polja, nijesu pucale beskrajne širine, ni one prave linije pred njim, kad se – sva snaga koju hrt ima, predaje nogama, a noge cilju... to što su vikali i halakali nije ga na lov namamljivalo, jer na tako nešto nije naučio – jer lovio je bez vike, i sam – i ćutke, i što je činio ličilo mu je na dvoboj, u kojem se pobjeđuje nogama. Stajao je pred šumom kao plivač pred vodom – u koju se ne usuđuje da zapliva, jer je ne poznaje. Htjele su mu noge nekud, ali je pred njima bilo sve strmeno i puno šume, pa tijesno kao u kavezu, u kojem se ne može dalje od žice. Treptao je što ne može nikud, drhtao je, i svoju tanku glavu – iz nemoći, dizao nebu kao jedinom prostoru kud bi se moglo; kad bi se moglo... Ne zađe u šumu.

- a) Tragična sudbina psa u pripovijeci *Hrt* proizlazi iz činjenice da je bio suviše lijen da trči za lovinom u šumi.
- b) Tragična sudbina psa u pripovijeci *Hrt* je u činjenici da su ga vlasnici držali u tijesnom kavezu.
- c) Tragična sudbina psa u pripovijeci *Hrt* je u njegovoj samodopadljivosti jer se smatrao boljim od drugih i nije želio da zalazi u šumu kako ne bi isprljao svoje veličanstveno tijelo.
- d) Tragična sudbina psa u pripovijeci *Hrt* proizlazi iz činjenice da je hrt u svojoj okolini neshvaćen i živi u okruženju u kojem nema mogućnost živjeti kako želi.

6. Šta simboliše pojam stihovi u pjesmi *Stećak* Skendera Kulenovića? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Stećak

*Stećak mramorni ćuti govorom scena po boku,
jači od kandža kiše, povampirenja i krađe.
Njegov mjesec i sunce, što znače posmrtno lađe,
davno su prevezli dušu, vjekuju sad u doku.*

*Udaljili su se od njega i gradovi i sela.
Vidik mu stvore listopad i kože što tu brste.
Vjetar posjeti lijeske, i one se šaptom krste.
Zmija mu krene uz reljef, svoj reljef svijet sred čela.*

*Zašto sam došao ovdje, kad sve već ovdje piše?
Posljednju blijedu zelen s jesenjom travom dišem.
Čuj, zvoni zrelo stablo – to lijes mi teše žuna.*

***Stihove** što još bruje dlijetom po stečku svom stišaj,
pa, uspokojen, pusti neka ih pokrije lišaj,
lezi pod stećak **stih**a bez prevoznika – čuna.*

- a) U pjesmi *Stećak* pojam **stihovi** simboliše pjesnikovu ostavštinu koju će, kao trajnu vrijednost, ponijeti na onaj svijet.
- b) Pojam **stihovi** u pjesmi *Stećak* predstavlja pjesnički postupak kojim pjesnik postiže ritmičnost pjesme.
- c) U pjesmi *Stećak* pojam **stihovi** upućuje na običaj majstora da pjevaju dok izrađuju lijes.
- d) U pjesmi *Stećak* pojam **stihovi** predstavlja stihove koje pjesnik čita na stečku i zapisuje.

7. Koje osjećanje je naglašeno u odlomku iz pripovijetke *Bašta sljezove boje* Branka Ćopića? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Sljedećeg proljeća, bujnog i kišovitog, sljez u našoj bašti rascvjeta se kao nikada do tad, ali starina kao da ga ni zapazio nije. Nisu tu pomagala ni sva trtljanja neumornog rođaka Save, djed je bio slijep i za boje i za sve cvijeće ovoga svijeta. Tuga da te uhvati.

Minulo je od tih neveselih dana već skoro pola vijeka, djeda odavna nema na ovome svijetu, a ja još ni danas posigurno ne znam kakve je boje sljez. Znam samo da u proljeće iza naše potamnjele baštenske ograde prosihne nešto ljupko, prozračno i svijetlo pa ti se prosto plače, iako ne znaš ni šta te boli ni šta si izgubio.

- a) Pripovjedačeva krivica jer djedu nije opisao ljepotu bašte.
- b) Pripovjedačeva nostalgija za prohujalim djetinjstvom.
- c) Uživanje u ljepoti bašte ukrašene mirisnim cvijetom sljeza.
- d) Pripovjedačeva tuga jer dugo nije vidio rođaka Savu.

8. Čime je lirski subjekt motivisan na razmišljanje iskazano u stihovima pjesme *Bašeskija Abdulaha Sidrana*? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

... *Griješim li*
prema sebi, tek tada sam drugima prav. Prema
njima griješim li, pravdu prema sebi ispunjam.
Šta je onda istina, reci mi, Bože moj? ...

- a) Lirski subjekt ne želi da se druži s drugim ljudima jer ga navode na grijeh.
- b) Lirski subjekt smatra da je samo on pravedan i da zbog toga zaslužuje direktan razgovor s Bogom.
- c) Lirski subjekt boluje od depresije koja ga tjera u samoću i nerealna razmišljanja.
- d) Lirski subjekt pokušava naći mjeru između druženja s ljudima i posvećenosti sebi i svojim potrebama.

9. Iz čega pjesnik crpi zadovoljstvo stvaranja u pjesmi *Kolajna V Tina Ujevića*? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Kolajna
V
Nisam li pjesnik, ja sam barem patnik
i katkad su mi drage moje rane.
Jer svaki jecaj postati će zlatnik,
a moje suze dati će đerdane.

No one samo imati će cijenu,
ako ih jednom, u perli i zlatu,
kolajnu vidim slavno obješenu,
ljubljeni dijete, baš o tvome vratu.

- a) Pjesnik je ponosan na svoj pjesnički talenat iz kojeg potječe zadovoljstvo pjesničkog stvaranja.
- b) Pjesnik je sretan i pjesmom iskazuje svoju sreću.
- c) Pjesnik zadovoljstvo stvaranja crpi iz boli i patnje jer u njima nalazi stvaralačku inspiraciju.
- d) Pjesnik je bogat i želi da pjesmom iskaže radost posjedovanja zlatnika.

10. Koja je mudrost sadržana u navedenom citatu iz romana *Konak Ćamila Sijarića*? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Kad na nekom vidiš bijel saruk, ne prevari se – pomisli da je ispran pozajmljenim sapunom.

- saruk – šal omotan oko kape na glavi, turban

a) Mudrost sadržana u navedenom odlomku upućuje na misao da ne trebamo donositi zaključke o nečemu/nekome samo na osnovu onoga što vidimo.

b) Mudrost sadržana u navedenom odlomku upućuje na važnost pranja odjeće bez obzira da li je nova ili ne.

c) Mudrost sadržana u navedenom odlomku odnosi se na saznanje da je bijela odjeća odlika mudraca.

d) Mudrost sadržana u navedenom odlomku upućuje na činjenicu da je uredu ponekad pozajmiti nešto od prijatelja.

11. Kakav je Gradašćevićev odnos prema majčnim savjetima u djelu *Zmaj od Bosne Nedžada Ibrišimovića*? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Daur sultane! Ponudio si mi najviša vojnička odličja u svom poganom nizamom da izdam zemlju i one koje sam poveo u smrt! Nisam napunio ni šesnaest godina kada si rukom Dželaludin-paše odsjekao glavu mome ocu! Pa ipak sam ti bio odan. I otkud si, majko, smogla snage da mi govoriš o posluhu?!

a) Gradašćević je bio prijeke naravi i nije trpio savjete ni od koga.

b) Gradašćević je zahvalan majci na savjetima, posebno onom o važnosti posluha.

c) Gradašćević je nezadovoljan majčnim savjetom o posluhu jer ne želi biti poslušan onome ko mu je učinio nepravdu.

d) Gradašćević majčine savjete smatra nepotrebnim jer već sve zna.

12. Šta/koga simboliše zvijezda u navedenim stihovima pjesme *Zašto tone Venecija Abdulaha Sidrana*? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

*Gledam u nebo, iznad Zemaljskog svijeta.
Jedna se zvijezda, u dugom luku, ruši u bezdan
Svemira. Kao da pade pored Kanala Grande.*

*Zemaljski svijet, među sedam milijardi vasijskih
svjetova, hoće da ostane siromašniji za cio jedan
narod. Takva je volja zemaljskih gospodara.*

- a) Zvijezda u pjesmi simboliše rođenje novog života.
- b) Zvijezda u pjesmi simboliše stradanje jednog naroda.
- c) Zvijezda u pjesmi simboliše čovjekov „život“ nakon smrti.
- d) Zvijezda u pjesmi simboliše ljudsku težnju za otkrivanjem svemira.

13. Šta u navedenim stihovima pjesme *Opomena* Antuna Branka Šimića simbolišu riječi prah i zvijezde? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

*Na svom koncu
Mjesto u prah
Prijeđi sav u zvijezde.*

- a) Riječ **prah** simboliše materiju (tijelo) koje nakon smrti čovjeka propada i prelazi u prah ne ostavljajući nikakvog traga o životu čovjeka, a riječ **zvijezde** simbolišu dušu koja vječno živi.
- b) Riječ **prah** u pjesmi simboliše težak život čovjeka koji neumorno radi najteže poslove za života da bi obezbijedio porodici sve što im treba, a **zvijezde** simbolišu bogate ljude koji ne moraju raditi teške poslove, već uživaju u bogatstvu.
- c) Riječ **prah** u pjesmi simboliše dugotrajno putovanje čovjeka do cilja na primitivan način koji je mukotrpan i prašnjav, a **zvijezde** simbolišu savremeni način putovanja avionom koji putniku pruža mnogo udobnosti.
- d) Riječ **prah** simboliše planetu Zemlju na kojoj su česte pustinjske oluje koje razbacuju prašinu na sve strane, a **zvijezde** simbolišu svemir do kojeg ne može doći prašina pustinjskih oluja sa Zemlje.

14. Zašto pjesnik Vladimir Nazor u svojoj pjesmi *Značenje riječi* kaže da je rječnik **groblje**? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Značenje riječi

*Bojati nemoj se riječi!...Tko bi znao
značenja koliko svako od njih krije?
Ne slušaj je uhom onoga koji, prije
no nas majka rodi, lik joj i duh dao!*

***Rječnik!**... Al' riječ nije leptir što je pao
zoologu kakvom u mrežu, pa dvije
probole ga igle, e da raspet gnije
uvijek jednak, on što živ sveđ drukče sjao.*

*Ta je knjiga **groblje** sjena naših riječi;
što smo njima mogli ipak nešto reći,
unučad će znati da se jednom čude.*

*Bojati se nemoj riječi, pa ćeš dati
sam im dušu, pa ćeš stoprv onda znati
da ih kao sjeme bacaš među ljude.*

- a) Pjesnik rječnik naziva grobljem jer rječnik u sebi sadrži sve riječi jednog jezika i svako može da pronađe riječ koja ga zanima, a groblje je mjesto gdje su zapisana imena ljudi koji su nekad živjeli.
- b) Pjesnik rječnik poistovjećuje s grobljem jer su u rječniku riječi bez života kao i groblja. Svrha riječi je da se izgovori, a govornik je taj koji riječima daje dušu određujući im nijanse novih značenja.
- c) Pjesnik je rječnik nazvao grobljem jer je važno da riječi budu zapisane kako ljudi ne bi griješili pri izgovoru, a na groblju su ljudi, koji su nekada živjeli, sačuvani od zaborava jer su njihova imena zapisana na njihovim spomenicima.
- d) Pjesnik je rječnik nazvao grobljem jer ljudi osjećaju nelagodu kada prolaze pokraj groblja koje ih podsjeća na nešto nepoznato, a poznato je da većina ljudi nerado pristupa čitanju obimnih knjiga kao što su rječnici plašeći se da neće razumjeti sadržaj.

15. Koje je najveća želja Santijaga, glavnog lika djela *Starac i more* Ernesta Hemingveja (Ernest Hemingway)? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Dobro bi bilo da je već jednom, s pomoću lukavstva, prisili da izabere cilj, sjetio se starac. Njezin cilj je bio da ostane duboko u tamnoj vodi, daleko od svih zamki, obmana i lukavština. Moj cilj je bio da odem dalje od svih ljudi. Dalje od svih ljudi na svijetu. Sad smo, od podneva, vezani riba i ja. I nikog nema da nam pomogne.

- a) Najveća želja starog ribara je da u samoći nadmudri ribu.
- b) Najveća želja starog ribara je da mu neko pomogne da se odveže od ribe.
- c) Najveća želja starog ribara je da riba ostane u dubokoj, tamnoj vodi.
- d) Najveća želja starog ribara je da se nikad ne vrati u svoje ribarsko selo.

16. U djelu *Galeb Džonatan Livingston* Ričarda Baha (Richard Bach) Starješina galebova optužuje Džonatana:

– ...Jednog ćeš dana, Džonatane Livingstone, shvatiti da se neodgovornost ne isplati. Život je neizvestan, i nepoznat, a mi smo stvoreni samo da jedemo i da opstanemo što duže možemo.

Galeb se nikad ne suprotstavlja zboru jata, ali Džonatan ipak digne glas:

– Neodgovornost? Braćo! – uzvikne. – Ko je odgovorniji od galeba koji pronade i sledi smisao i viši cilj života? Hiljadu godina mučimo se da dođemo do ribljih glava, a sad imamo razloga da živimo – da učimo, da otkrivamo i postanemo slobodni! Dajte mi priliku, dopustite mi da vam pokažem šta sam naučio...

Jato je stajalo nepomično, kao ukopano.

– Bratstvo je razvrgnuto – povikaše galebomi u jedan glas i jednodušno se oglušiše i okrenuše mu leđa.

Koji su razlozi zbog kojih se Džonatan suprotstavlja cijelom jatu? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Džonatan želi da on bude Starješina svog jata.
- b) Džonatan ne želi da mu članovi jata budu braća.
- c) Džonatan vjeruje u slobodu i učenje.
- d) Džonatan ne vjeruje da su riblje glave ukusne.

17. Kako se nazivaju označeni dijelovi teksta u drami? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

AGATON: Ama ti kao da nešto zvoniš, Sarka?

SARKA (pritisne budilnik, guši ga, ali ne pomaže): Otkud zvonim, šta imam da zvonim?

AGATON: Zvoniš, bome, te još kako!

SARKA: Ama nije, kad ti kažem; nisam ja valjda električna baterija pa da zvonim.

AGATON: Evo, slušaj, Simka.

SIMKA (pride bliže Sarki, da čuje.)

SARKA (da bi zagušila glas budilnika, peva): Traj la, la, la! Traj, la, la!

(Ožalošćena porodica, Branislav Nušić)

- a) dijalog
- b) monolog
- c) didaskalija
- d) sukob

18. Koji oblik kazivanja prepoznaješ u navedenom odlomku iz djela *Mali Princ* Antoine de Saint-Exsiperi? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

On se vrati lisici:

- Zbogom.

- Zbogom – reče lisica. – Evo moje tajne. Vrlo je jednostavno: samo se srcem dobro vidi. Oči ne vide ono što je bitno.

- Ono što je bitno oči ne vide – ponovi Mali Princ, da ne bi zaboravio.

- Upravo vrijeme koje si utrošio na svoju ružu, nju čini tako značajnom.

- Vrijeme koje sam utrošio na svoju ružu... ponovi Mali Princ da bi zapamtio.

- Ljudi su tu istinu zaboravili – reče lisica. – Ali ti je ne smiješ zaboraviti. Zauvijek si odgovoran za ono što si pripitomio. Odgovoran si za svoju ružu.

- Odgovoran sam za svoju ružu... – ponovi opet Mali Princ da bi zapamtio.

- a) monološko kazivanje
- b) retrospektivno kazivanje
- c) dijaloško kazivanje
- d) opisivanje/deskripcija

19. Koji oblik kazivanja prepoznaješ u odlomku iz romana *Tvrđava* Meše Selimovića? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Obuzela me je mirna ravnodušnost. Ne tugujem, ne radujem se. Vidio sam toliko smrti, da mi je vlastito izbavljenje izgledalo kao nočekivani poklon, ne znam kako, ne znam od koga, ali nije

daleko od čuda. Možda je moja svijest još bila zbunjena pred tom neobičnom istinom, ali je moje tijelo potpuno shvatilo njen značaj. Živio sam, ustvari, svoj drugi, tuđi, poklonjeni život, sve ostalo nije važno, zasad nije važno.

- a) monološko kazivanje u ih-formi
- b) monološko kazivanje u er-formi
- c) dijaloško kazivanje u er-formi
- d) dijaloško kazivanje u ih-formi

20. Koji tok narativnog kazivanja prepoznaješ u navedenom odlomku iz priče *Vanjka Antona Pavloviča Čehova*? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Vanjka grčevito uzdahne i opet pogleda kroz prozor. Sjetio se da je po jelku za gospodina uvijek išao u šumu njegov djed i vodio sa sobom unuka. Ala je bilo divno! I djed je hukao, a Vanjka je, gledajući ga, činio isto. Obično prije nego što odsiječe jelku, djed zapali lulu, šmrče dugo duhan i ruga se smrznutom Vanjuški. Mlade jele, posute injem, stoje nepomično, i misle na koju je red da umre. Kad odjednom po snijegu, kao munja, protrči zec!... Djed ne može a da ne vikne:

- Hvataj ga! Drži ga! Gle vraga bez repa!

Odsječenu jelku djed bi odvuкао u gospodsku kuću, a tamo bi je okitili. Najviše se brinula za to gospođica Olga Ignjatijevna, Vanjkina miljenica. (...)

- Dođi, mili djede – nastavlja Vanjka – tako ti boga, odvedi me odavde, (...)

- a) hronološko kazivanje u er-formi
- b) retrospektivno kazivanje u ih-formi
- c) retrospektivno kazivanje u er-formi
- d) hronološko kazivanje u ih-formi

21. Koju vrstu stiha prepoznaješ u odlomku narodne balade *Smrt braće Morića*? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

*Uhvatiše dva Morića,
uhvatiše, savezaše,
savezaše, povedoše,
baš kad majka pitu suče.*

- a) deseterac
- b) osmerac
- c) jedanaesterac
- d) sedmerac

22. Kojoj vrsti pripada navedena strofa? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

*Dolazi zima, s njome moja stara
Na uglu kesten peče, zna je svak.
Podiže lice, crveno od žara,
Radosno, zdravo, iako ga šara
Mnogo već bora: ljeta znak.*

(Na uglu, Rainer Maria Rilke)

- a) katren
- b) tercet
- c) kvintina
- d) oktava

23. Koju graničnu književnu vrstu prepoznaješ u odlomku? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Godina 1197. (7. XII 1782. – 25. XI 1783.)

Kako je prije pojave kuge dvije godine uzastopno vladala suša, to je pšenica veoma poskupila, tako da je šinik iznosio osam groša. Takvo stanje je potrajalo oko deset mjeseci. Zatim u selima poče harati kuga, a tada bijaše pšenica usljed povoljnih vremenskih prilika dobro rodila. Tako najednom pade cijena pšenice na tri groša po šiniku, čemu se svaki začudi. (...) Božijom providnošću visoka cijena pšenice, koja bijaše izašla na blizu deset groša po šiniku, održa se kratko vrijeme. Iako je u selima zavlada kuga i svijet nije požnjeo ni pokupio žito, ipak usljed velikog roda cijena pšenice spade na stotinu para po šiniku, a to je sve Božija dobrota.

Mula Mustafa Bašeskija

- a) ljetopis
- b) putopis
- c) dnevnik
- d) esej

24. Koju graničnu književnu vrstu prepoznaješ u sljedećem odlomku? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Cio prizor ispuni Sulejmanija, velika bogomolja još većeg osvajača, za koju je neimar godinama odabirao mjesto. Poslije dođoše kvartovi drvenih kuća, isječeni uskim sokacima po kojima od jutra do mraka, kao u crijevima ogromnog džina, jure ljudi i Ševroleti. Na ovim ulicama nema nezaposlenog svijeta. Tri pertle i dva češlja, jagnjeća glava i malo luka, vunene gaće, maramica ili jedna riba, već je trgovina na trotoaru. Trguje se u kući, u radnji, pred radnjom, na ulici, u

prolazu, u krevetu. Jak glas ili diskretan šapat jedina su reklama. Galama zamjenjuje velike firme, male oglase, plakate i skupa neonska svjetla. Ovaj svijet po ulicama, kapijama i parkovima koji nikad nije štrajkovao ipak je uvijek u nekakvom štrajku bježeći po cio dan od velikog posla i dangubeći na sitno.

(Nekrolog jednoj čaršiji, Zuko Džumhur)

- a) ljetopis
- b) putopis
- c) dnevnik
- d) esej

25. Koja književna vrsta ne pripada epskom književnom rodu? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) roman
- b) pripovijetka
- c) poema
- d) novela

26. U kojem nizu su navedeni granični književni žanrovi? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) pripovijetka, roman, crtica, novela
- b) lirska pjesma, epska pjesma, epsko-lirska pjesma
- c) sonet, elegija, gazel, oda
- d) esej, dnevnik, putopis, ljetopis

27. Kojoj vrsti pjesme pripada pjesma *Lipa Naza vodu gaza*? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) narodna epska pjesma
- b) narodna lirska pjesma/sevdalinka
- c) narodna epsko-lirska pjesma
- d) umjetnička lirska pjesma

28. Koja se od navedenih definicija odnosi na sonet? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Sonet je poseban oblik lirske pjesme sastavljene od dva katrena i dvije tercine, odnosno pjesme sastavljene od četrnaest stihova.
- b) Sonet je temeljna misao književnog djela kojom je ono protkano. To je smisao djela sadržan u temi djela, događajima i likovima, onako kako je to sam pisac odredio.
- c) Sonet je kratko prozno djelo sažete radnje čija fabula govori o isječku iz nečijeg života. Najčešće sadrži samo jedan događaj, jedan ili dva lika, a radnja se događa u određenom i ograničenom vremenu i prostoru.
- d) Sonet je postupak u kojem se romani, pripovijetke, drame i drugi tekstovi prilagođavaju izražajnim sredstvima filma, tj. „prevode“ se na filmski jezik.

29. U kojem nizu su navedene književne vrste koje pripadaju epskom književnom rodu?

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) socijalna pjesma, rodoljubiva (patriotska, domoljubna) pjesma, ljubavna pjesma
- b) balada, romansa, sevdalinka, tužbalica
- c) roman, pripovijetka, novela, crtica
- d) drama, monodrama, igrokaz

30. Kojoj vrsti narodne pjesme pripada pjesma *Smrt braće Morića*? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) balada
- b) romansa
- c) tužbalica
- d) sevdalinka

31. Kojem književnom žanru pripada djelo *Veliki vezir Derviša Sušića*? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) drama
- b) novela
- c) roman
- d) pripovijetka

32. Koji je od navedenih romana značajan po tome što je prvi roman u bošnjačkoj književnosti. Objavljen je 1898. godine? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) *Tvrđava*, Meša Selimović
- b) *Konak*, Ćamil Sijarić
- c) *Zeleno busenje*, Edhem Mulabdić
- d) *Nevakat*, Derviš Sušić

33. Koju stilsku/pjesničku figuru prepoznaješ u stihovima iz narodne balade *Hasanaginica*? Odgovor napiši na označenu liniju.

*Šta se b'jeli u gori zelenoj?
Al' su sn'jezi, al' su labudovi?
Da su sn'jezi, već bi okopnili,
Labudovi, već bi odletjeli;
Nit' su sn'jezi, nit' su labudovi,
Nego šator age Hasan-age.*

Odgovor: _____

34. Koji glagol upućuje na onomatopeju? Pročitaj stihove iz pjesme *U poznu jesen* Vojislava Ilića i odgovori na pitanje. Odgovor napiši na označenu liniju.

*Frkće okis'o konjić i žurno u selo grabi,
I već pred sobom vidi ubog i stari dom:
Na pragu starica stoji i mokru živinu vabi,
I s repom kosmatim svojim ogroman zeljov s njom.*

Odgovor: _____

35. Koja je glasovna stilska/pjesnička figura prisutna u označenom stihu pjesme *Notturmo* Antuna Gustava Matoša? Odgovor napiši na označenu liniju.

*S mrkog tornja bat
Broji pospan sat
Blaga svjetlost šipi ša visina?*

Odgovor: _____

36. Koja je glasovna stilska/pjesnička figura prisutna u označenom stihu pjesme *Ljubav belutka* Vaska Pope? Odgovor napiši na označenu liniju.

*Senke je njene sve
u sebi zarobio.*

Odgovor: _____

37. Iz navedenih stihova pjesme *Smrt Omera i Merime* izdvoji stilsku/pjesničku figuru stalni epitet! Odgovor napiši na označenu liniju.

*On govori Fatimi djevojci:
„Oj, boga ti, Fatima djevojko,
Kupajte me đulom rumenijem,
Prones'te me pokraj moje Mejre,
Nek me Mejra mrtvoga cjeliva
Kad me nije živog poljubila.”*

Odgovor: _____

38. Koja stilska/pjesnička figura je označena u navedenim stihovima pjesme *Čovjek je lava* Miroslava Krleže? Odgovor napiši na označenu liniju.

U mesu našem ima meteorskog vrutka,
I **čovjek je lava**, a nije voštana lutka.

Odgovor: _____

39. Koju stilsku figuru sadrži naslov pjesme *Kad sunce umiva oči* Vesne Parun?

Odgovor: _____

40. Epiteti koje najčešće srećemo uz pojedine imenice u narodnoj književnosti (*vjerna* ljuba, gora *zelena*, *stara* majka...) zovu se _____.

41. Koju stilsku figuru uočavaš u navedenim stihovima? Obrati pažnju na istaknute riječi.

*Vjetar visine ga je njiho,
Vjetar visine raznio ga.*

(*Oblak*, Dobriša Cesarić)

Odgovor: _____

42. Koju stilsku figuru uočavaš u navedenim stihovima pjesme *Zapis o zemlji* Mehmedalije Maka Dizdara? Obrati pažnju na redosljed riječi u stihovima.

*A zapitani odgovor njemu hitan tad dade:
Bosna da prostiš jedna zemlja imade...*

Odgovor: _____

43. Koja vrsta strofe je zastupljena u pjesmi *Opomena* Antuna Branka Šimića? Odgovor napiši na označenu liniju.

*Čovječe pazi
da ne ideš malen
ispod zvijezda!*

Odgovor: _____

44. Koja vrsta strofe je zastupljena u pjesmi *Moj dom* Silvija Strahimira Kranjčevića? Odgovor napiši na označenu liniju.

*Ja domovinu imam; tek u srcu je nosim,
I brda joj i dol;
Gdje raj da ovaj prostrem, uzalud svijet prosim,
I... gutam svoju bol!*

Odgovor: _____

45. Koja vrsta rime je zastupljena u navedenim stihovima poeme *Hana* Oskara Daviča? Odgovor napiši na označenu liniju.

*Ja, sin mutnog lovca, i vidra i ovca,
zavoleo sam u gradu kolonijalnu Hanu,
kćer tužnoga trgovca, Jevreja udovca,
kraj groblja što je držao bakalnicu i mehanu.*

Odgovor: _____

46. Koja vrstu rime je zastupljena u stihovima pjesme *Značenje riječi* Vladimira Nazora? Odgovor napiši na označenu liniju.

*Rječnik!... Al' riječ nije leptir što je pao
zoologu kakvom u mrežu, pa dvije
probole ga igle, e da raspet gnije
uvijek jednak, on što živ sveđ drukče sjao.*

Odgovor: _____

47. Koju vrstu strofe prepoznaješ u sefardskoj romansi *Ko je to na prozoru*? Odgovor napiši na označenu liniju.

*Ko je to na prozoru
Što s toliko ljubavi me gleda?
Da li je to jutarnja zvijezda
Ili su to oči ljubavi moje?*

Odgovor: _____

48. Koju vrstu strofe prepoznaješ u pjesmi *Ljubav belutka* Vaska Pope? Odgovor napiši na označenu liniju.

*Zagledao se u lepu
U oblu plavooku
U lakomislenu beskrajnost*

Odgovor: _____

5.2. MEDIJSKA KULTURA

Ovaj dio Ispitnog kataloga sadrži 12 pitanja. U 11 pitanja trebaš zaokružiti jedan od četiri ponuđena odgovora, a u jednom zadatku dopuniti započetu rečenicu. Pri rješavanju zadataka pomoći će ti i znanja iz nastavnog predmeta Informatika. O nekim pitanjima ste sigurno razgovarali i na časovima odjeljenske zajednice.

1. Šta je World Wide Web (www ili Web)? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) internetska stranica nekog preduzeća ili ustanove
- b) najpopularniji i najveći internetski servis
- c) platforma za održavanje online nastave
- d) svjetsko takmičenje iz informatike

2. Historija filma počinje filmom *Izlazak radnika iz tvornice* braće Lumiere. Kad i gdje je prvi put prikazan? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) 1950. godine u Berlinu
- b) 1787. godine u Bostonu
- c) 1895. godine u Parizu
- d) 2000. godine u Pragu

3. Šta je *Počasno Srce Sarajeva*? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) nagrada za poseban doprinos u medicini, posebno u liječenju bolesti srca
- b) nagrada za izuzetan doprinos afirmaciji i razvoju filma u okviru Sarajevo Film Festivala
- c) nagrada za hrabrost u spašavanju ljudskih života
- d) nagrada istaknutim turističkim radnicima za uspješno organizovanu turističku sezonu

4. Šta bismo prvo napisali ako bismo poželjeli snimiti film? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) spisak glumaca
- b) spisak rekvizita
- c) scenarij
- d) sinopsis

5. Za koji film je režiser Danis Tanović dobio najveću filmsku nagradu *Oskar*? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) *Grbavica*
- b) *Skupljači željeza*
- c) *Ničija zemlja*
- d) *Quo vadis, Aida?*

6. U jednom pozorištu priprema se predstava *Ruta Tannenbaum*. Ko će se pobrinuti za odjeću glumaca? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) montažer
- b) scenograf
- c) kostimograf
- d) koreograf

7. Šta znači oznaka 16+ u uglu ekrana dok na televiziji počinje neki igrani film? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Film traje više od 16 minuta.
- b) U filmu se pojavljuje više od 16 glumaca.
- c) Film je namijenjen starijim od 16 godina.
- d) Film je dobio više od 16 nagrada.

8. Šta je e-knjiga? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) knjiga koja se bavi ekološkim temama
- b) knjiga koja se bavi ekonomskim temama
- c) knjiga koja se čita u elektronskom formatu
- d) knjiga koja nije na spisku školske lektire

9. Kako se zove lik koji je u nekom dramskom djelu svojim idejama i postupcima suprotstavljen glavnom liku? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) scenarist
- b) antagonist
- c) protagonist
- d) idealist

10. Za koga je važno da zna lijepo i vješto crtati kako bi nam dočarao neku priču? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) za autora filma
- b) za autora web-stranice
- c) za autora stripa
- d) za autora bajke

11. Šta podrazumijevamo pod sigurnim korištenjem interneta? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) prevenciju različitih opasnosti s kojima se djeca mogu susresti na internetu
- b) sigurnu internetsku liniju, bez gubljenja konekcije i kvarova
- c) sigurno korištenje interneta, bez opasnosti od strujnog udara
- d) besplatno korištenje interneta za sve zainteresirane

12. Dopuni rečenicu.

Pokretni zid na pozornici, oslikan i napravljen tako da predstavlja dio prostora u kojem se odvija radnja neke pozorišne predstave, zove se _____.

5.3. FONETIKA I FONOLOGIJA

Oblast Fonetika i fonologija sadrži 25 pitanja, i to: zadatke dopunjavanja i davanja odgovora, odabira jednog od četiri ponuđena odgovora i zadatke povezivanja. Zadaci će ti pomoći da provjeriš nivo usvojenosti nastavnih sadržaja iz ove oblasti.

1. Nauka koja se bavi proučavanjem glasova naziva se _____

2. Napiši naziv glasovne promjene koja je izvršena u datim primjerima:

drška, teška _____

3. Napiši naziv glasovne promjene koja je izvršena u datim primjerima:

vožnja, Bišćanin _____

4. Napiši naziv glasovne promjene koja je izvršena u datim primjerima:

lovaca, glumaca _____

5. Napiši naziv glasovne promjene koja je izvršena u datim primjerima:

družina, vučem _____

6. Napiši naziv glasovne promjene koja je izvršena u datim primjerima:

snazi, struci _____

7. Napiši naziv glasovne promjene koja je izvršena u datim primjerima:

stvaraoca, posao _____

8. Napiši naziv glasovne promjene koja je izvršena u datim primjerima:

tanji, plaćen _____

9. Napiši naziv glasovne promjene koja je izvršena u datim primjerima:

odužiti, pedeset _____

10. Koje su se glasovne promjene desile pri nastanku navedene riječi? (Pažljivo posmatraj prikazani nastanak riječi i glasovne promjene navedi onim redom kako su se izvršile.)

raz+češljati > razčešljati > rasčešljati > raščešljati _____

11. Koje su se glasovne promjene desile pri nastanku navedene riječi? (Pažljivo posmatraj prikazani nastanak riječi i glasovne promjene navedi onim redom kako su se izvršile.)

gust +je > gustje > gusće > gušće _____

12. Koje su se glasovne promjene desile pri nastanku navedene riječi? (Pažljivo posmatraj prikazani nastanak riječi i glasovne promjene navedi onim redom kako su se izvršile.)

bez+životni > bezživotni > bežživotni > bežživotni > beživotni _____

13. Koje su se glasovne promjene desile pri nastanku navedene riječi? (Pažljivo posmatraj prikazani nastanak riječi i glasovne promjene navedi onim redom kako su se izvršile.)

zadatk+i > zadatki > zadatci > zadatci > zadaci _____

14. Koje su se glasovne promjene desile pri nastanku navedene riječi? (Pažljivo posmatraj prikazani nastanak riječi i glasovne promjene navedi onim redom kako su se izvršile.)

počast+jen > počastjen > počašćen > počašćen _____

15. Koje su se glasovne promjene desile pri nastanku navedene riječi? (Pažljivo posmatraj prikazani nastanak riječi i glasovne promjene navedi onim redom kako su se izvršile.)

(drhtati) drht+jem > drhtjem > drhćem > dršćem _____

16. Koje su se glasovne promjene desile pri nastanku navedene riječi? (Pažljivo posmatraj prikazani nastanak riječi i glasovne promjene navedi onim redom kako su se izvršile.)

obraz+čić > obrazčić > obraščić > obraščić _____

17. Koje su se glasovne promjene desile pri nastanku navedene riječi? (Pažljivo posmatraj prikazani nastanak riječi i glasovne promjene navedi onim redom kako su se izvršile.)

izuzetk+i > izuzetki > izuzetci > izuzetci > izuzeci _____

18. Poveži riječ sa njenom glasovnom strukturom (objašnjenje znakova: K – konsonant; S – sonant; V – vokal)

a) kros	_____	SVKK
b) prst	_____	KSVK
c) kist	_____	KSKK
d) rast	_____	KVKK

19. Poveži riječi koje imaju isti broj slogova.

a) hrabrost	_____	uči
b) car	_____	oko
c) sloboda	_____	učenici
d) djevojčica	_____	stvar

20. Navedene riječi su primjeri odstupanja od određene glasovne promjene. Poveži riječ i glasovnu promjenu.

a) baki	___ prva palatalizacija
b) podšišati	___ jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe
c) izljubiti	___ jednačenje suglasnika po zvučnosti
d) rukica	___ druga palatalizacija (sibilarizacija)

21. Navedene riječi su primjeri odstupanja od određene glasovne promjene. Poveži riječ i glasovnu promjenu.

a) djevojka	___ promjena l u o
b) general	___ jotovanje
c) sportistkinja	___ jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe
d) Istanbul	___ gubljenje suglasnika

22. Koja od ponuđenih riječi je sastavljena od zatvorenih slogova? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) leptir
- b) djevojčica
- c) kuća
- d) sladoled

23. U kojoj riječi je glas r nosilac sloga? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) hrana
- b) hrast
- c) hren
- d) hrt

24. Prepoznaj riječ u kojoj je izvršena glasovna promjena geminacija/udvajanje suglasnika. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) lišće
- b) vannastavni
- c) majci
- d) podaci

25. Prepoznaj riječ u kojoj su izvršene tri glasovne promjene. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) bešuman
- b) bezub
- c) besprijekoran
- d) bezvučan

5.4. MORFOLOGIJA

Različiti tipovi zadataka iz oblasti Morfologija pomoći će ti da provjeriš nivo svog znanja i vještina koje se odnose na vrste riječi, padeže i glagolske oblike.

1. U kojem padežu se nalaze istaknute riječi u navedenoj rečenici? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Zorka je voljela da im dječak dolazi u društvo.

- a) nominativ; akuzativ
- b) nominativ; nominativ
- c) akuzativ; nominativ
- d) akuzativ; akuzativ

2. U kojem padežu se nalaze istaknute riječi u navedenoj rečenici? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Sunce se lagano pomaljalo iza planinskih vrhova.

- a) nominativ; genitiv
- b) akuzativ; genitiv
- c) instrumental; akuzativ
- d) akuzativ; lokativ

3. U kojem padežu se nalaze istaknute riječi u navedenoj rečenici? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Ljudi šalju Bogu nijema obećanja da nikad više neće griješiti.

- a) genitiv; lokativ
- b) dativ; akuzativ
- c) akuzativ; genitiv
- d) nominativ; lokativ

4. U kojem padežu se nalaze istaknute riječi u navedenoj rečenici? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Zavio je knjigu u bijelu hartiju i krenuo u školu.

- a) akuzativ; akuzativ
- b) dativ, nominativ
- c) dativ; akuzativ
- d) akuzativ; lokativ

5. U kojem padežu se nalaze istaknute riječi u navedenoj rečenici? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Enese, pakuj se, pa ćeš s nama na **utakmicu**!

- a) nominativ; akuzativ
- b) vokativ; akuzativ
- c) akuzativ; nominativ
- d) vokativ; lokativ

6. U kojem padežu se nalaze istaknute riječi u navedenoj rečenici? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Njih dvojica su vodili žestoke borbe s **vodom** dječaka iz susjedne **mahale**.

- a) akuzativ; akuzativ
- b) nominativ; dativ
- c) instrumental; dativ
- d) instrumental; genitiv

7. U kojem padežu se nalaze istaknute riječi u navedenoj rečenici? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Dok je mladež sanjala o svojoj **pobjedi**, **Ahmet** je razmišljao razborito.

- a) nominativ; akuzativ
- b) akuzativ; dativ
- c) lokativ; nominativ
- d) akuzativ; lokativ

8. U kojem padežu se nalaze istaknute riječi u navedenoj rečenici? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Lagano ode do **prozora**, podignu tanke **zavjese** i proviri napolje.

- a) genitiv; akuzativ
- b) nominativ; akuzativ
- c) akuzativ; lokativ
- d) lokativ; dativ

9. Kojoj vrsti riječi pripadaju označene riječi u navedenoj rečenici? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Kako je pehar kružio naokolo, tako su se grubi gorštaci polako osjećali slobodnije u prisutnosti njegova veličanstva.

- a) pridjevi
- b) prilozi
- c) prijedlozi
- d) glagoli

10. Kojoj vrsti riječi pripadaju označene riječi u navedenoj rečenici? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Hej, dječaće, pođi do onog grma, zasviraj u čarobnu sviralu na svoj način, a onda kreni dalje po šumi.

- a) pridjevi
- b) prilozi
- c) prijedlozi
- d) veznici

11. Kojoj vrsti riječi pripadaju označene riječi u navedenoj rečenici? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Foča je bila jedan od najvećih gradova na putu ka Carigradu; bila je sjedište hercegovačkog sandžaka i glavno upravno i trgovačko mjesto sve dok to nije postao Mostar.

- a) imenice
- b) pridjevi
- c) prilozi
- d) prijedlozi

12. Kojoj vrsti riječi pripadaju označene riječi u navedenoj rečenici? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- Oprostite, jeste li Vi Englez?
- Ne, nisam Englez.

- a) uzvici
- b) veznici
- c) riječce
- d) prijedlozi

13. U kojem nizu su sve riječi nepromjenjive? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) drveni, lijep, Amelin
- b) ćete, su, nisam, je
- c) ovo, takav, njen, ona
- d) eno, gle, zar, možda

14. U kojem nizu su sve riječi promjenjive? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) tiho, tamo, sada, mnogo
- b) pametan, očeva, betonsko
- c) osim, bez, između, zbog
- d) valjda, zar, svakako, da

15. Koji niz riječi se ne može deklinirati? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) list, knjiga, pero
- b) zeleni, mala, plastično
- c) on, njeno, ovakvo
- d) išao, pisala, živjelo

16. Koja promjena nije svojstvena pridjevima? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) deklinacija
- b) konjugacija
- c) komparacija

17. U kojem nizu su svi glagoli u aoristu? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) dođoh, bismo, zapjevaste
- b) trčati, sjesti, pronaći, ići
- c) živio, letio, htjela, voljelo
- d) plešući, šetajući, misleći

18. U kojem nizu su svi glagoli u prezentu? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) budi, dođi, trči
- b) budući, došavši, trčeći
- c) budem, dođeš, trčimo
- d) bio, došao, trčao

19. Kako glasi muški rod jednine glagolskog pridjeva radnog glagola smjeti? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) smjeo
- b) smjeli
- c) smio
- d) smijali

20. Kako glasi 2. l. jd. imperativa glagola piti? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) pi
- b) pij
- c) piješ
- d) pijuci

21. Koje su riječi u sljedećim rečenicama pomoćni glagoli? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Nisam znao šta ću, te pojedem jednu krušku. Bila je slatka, slađa od one koju sam pojeo kod drveta.

- a) nisam, ću, bila, je, sam
- b) šta, te, od, one, kod
- c) znao, pojedem, pojeo
- d) jednu, slatka, slađa

22. Koji je glagolski oblik upotrijebljen u navedenoj rečenici? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Dječak i njegov otac su živjeli na obali velikog Plavog jezera.

- a) prezent
- b) perfekt
- c) aorist
- d) infinitiv

23. U kojoj od navedenih rečenica prepoznaješ futur I? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Sakri se iza drveta i pojedje krušku.
- b) Sakrio se iza drveta i pojeo krušku.
- c) Sakrivši se iza drveta, pojedje krušku.
- d) Sakrit ću se iza drveta i pojesti krušku.

24. Koji niz riječi ne pripada glagolima? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) čitati, plesati, pjevati
- b) sam, si, je, smo, ste, su
- c) ću, ćeš, će, ćemo, ćete, će
- d) čitanje, plesanje, pjevanje

25. Poveži rečenicu sa padežom imenice koja je u njoj upotrijebljena na način da dodaš odgovarajuće slovo na liniju ispred padeža.

- a) Odavno se spustio sumrak. _____ dativ
- b) Pojeo je malo kolača i otišao. _____ nominativ
- c) Ušao je čvrsto držeći zamotuljak. _____ akuzativ
- d) Krenuo je prema kući. _____ genitiv

26. Poveži rečenicu sa padežom zamjenice koja je u njoj upotrijebljena na način da dodaš odgovarajuće slovo na liniju ispred padeža.

- a) Krenuli smo prema njemu. _____ akuzativ
- b) Pošao je s njom. _____ instrumental
- c) Nije znao gdje sam ja. _____ nominativ
- d) U odrazu sam vidio sebe. _____ dativ

27. Poveži rečenicu sa rodom, brojem i padežom pridjeva koji je u njoj upotrijebljen na način da dodaš odgovarajuće slovo na predviđenoj liniji.

- a) Veselo dijete trči okolo. _____ ženski rod, jednina, dativ
- b) Igrao se s najboljim drugom. _____ srednji rod, jednina, nominativ
- c) Čestitali su hrabroj djevojci. _____ muški rod, jednina, instrumental
- d) Sjedili su na drvenoj klupi. _____ ženski rod, jednina, lokativ

28. Poveži riječ sa njenom vrstom na način da dodaš odgovarajuće slovo na predviđenu liniju.

- a) on _____ glagol
- b) su _____ zamjenica
- c) po _____ veznik
- d) pa _____ prijedlog

29. Poveži istaknutu riječ u rečenici sa njenom vrstom na način da dodaš odgovarajuće slovo na predviđenu liniju.

a) Čučao je pred <u>niskim</u> vratima.	_____ prilog
b) <u>Malo</u> je jeo i otišao.	_____ riječca
c) Knjiga je <u>na</u> ormaru.	_____ pridjev
d) <u>Međutim</u> , bio je umoran.	_____ prijedlog

30. Poveži riječ sa njenom vrstom na način da dodaš odgovarajuće slovo na predviđenu liniju.

a) pljus	_____ uzvik
b) jer	_____ riječca
c) ne	_____ veznik
d) kod	_____ prijedlog

31. Poveži rečenicu sa glagolskim oblikom koji je u njoj upotrijebljen na način da dodaš odgovarajuće slovo na predviđenu liniju.

a) Čitamo zanimljivu knjigu.	_____ futur I
b) Gledala sam dokumentarni film.	_____ prezent
c) Napiši joj pismo.	_____ perfekt
d) Napraviti ćete čestitku.	_____ imperativ

32. Poveži rečenicu sa gramatičkim kategorijama glagola koji je istaknut u rečenici na način da dodaš odgovarajuće slovo na predviđenu liniju.

a) <u>Idemo</u> li na izlet?	_____ 3. lice, jednina
b) <u>Pogledaj</u> ovo!	_____ 1. lice, množina
c) Cijeli dan <u>su proveli</u> zajedno.	_____ 3. lice, množina
d) Umorna, <u>naslonila se</u> na jastuke.	_____ 2. lice, jednina

33. Poveži glagol s glagolskim oblikom na način da dodaš odgovarajuće slovo na predviđenu liniju.

a) napisah	_____ prezent
b) napišem	_____ aorist
c) napisao sam	_____ futur I
d) napisat ću	_____ perfekt

5.5. TVORBA RIJEČI

Riječi nastaju na različite načine. Taj proces se, kao što znaš, naziva tvorba (građenje) riječi. U ovom dijelu Ispitnog kataloga 10 zadataka će ti pomoći da provjeriš svoje znanje iz ove oblasti.

1. Spoji riječi sa načinom njihove tvorbe tako da upišeš odgovarajuće slovo na predviđenu liniju.

a) odgovor	_____	slaganje
b) bratić	_____	sufiksalsna tvorba
c) basnopolisac	_____	prefiksalsna tvorba
d) nizbrdica	_____	prefiksalsno-sufiksalsna tvorba

2. Spoji riječi sa načinom njihove tvorbe tako da upišeš odgovarajuće slovo na predviđenu liniju.

a) neistina	_____	srastanje
b) bubamara	_____	prefiksalsna tvorba
c) mravinjak	_____	sufiksalsna tvorba
d) vodoinstalater	_____	slaganje

3. Poveži pojmove sa njihovim značenjem tako da upišeš odgovarajuće slovo na predviđenu liniju.

a) prefiksi	_____	novе riječi koje dobivamo izvođenjem
b) sufiksi	_____	tvorbeni nastavci
c) izvedenice	_____	nastavci koje dodajemo ispred osnovne riječi ili korijena
d) afiksi	_____	nastavci koje dodajemo iza osnovne riječi ili korijena

4. Poveži složenice sa vrstama riječi od kojih su nastale tako da napišeš odgovarajuće slovo na predviđenu liniju.

a) prvoligaš	_____	glagol – imenica
b) plavokosa	_____	imenica – imenica
c) vrtirep	_____	broj – imenica
d) nosorog	_____	pridjev – imenica

5. Spoji riječi sa njihovim tvorbenim nastavkom tako da upišeš odgovarajuće slovo na predviđenoj liniji.

a) pračovjek	_____ prefiks i sufiks
b) nježnost	_____ prefiks
c) dugonog	_____ interfiks
d) narukvica	_____ sufiks

6. Spoji riječi sa načinom njihove tvorbe tako da upišeš odgovarajuće slovo na predviđenu liniju.

a) predjelo	_____ prefiks
b) cvjetić	_____ prefiks i sufiks
c) zubobolja	_____ interfiks
d) međugradski	_____ sufiks

7. Poveži skraćenice sa nazivima koje označavaju tako da upišeš odgovarajuće slovo na predviđenu liniju.

a) KM	_____ košarkaški klub
b) km	_____ kilometar
c) kg	_____ kilogram
d) KK	_____ konvertibilna marka

8. Spoji riječi sa njihovim tvorbenim nastavkom na način da upišeš odgovarajuće slovo na predviđenoj liniji.

a) zub	_____ sufiks
b) prelijep	_____ riječ bez tvorbenog nastavka
c) igralište	_____ interfiks
d) gluhonijem	_____ prefiks

9. Koja riječ je polusloženica? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) naušnica
- b) obećati
- c) bajram-namaz
- d) ribolov

10. Rastavi riječ bezopasan na tvorbene elemente/dijelove i imenuj ih.

5.6. SINTAKSA

Ispred tebe je 30 zadataka namijenjenih provjeri usvojenih znanja koja se odnose na funkciju/službu riječi u rečenici, vrste nezavisnosloženih i zavisnosloženih rečenica i poznavanje njihovih veznika. Prati upute na koji način rješavaš zadatke (zaokruživanjem tačnog odgovora, dopunjavanjem ili povezivanjem).

1. Koju funkciju/službu imaju istaknute riječi u sljedećoj rečenici? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Svaka zvijezda bila je biser.

- a) priloška / adverbijalna odredba
- b) glagolski predikat
- c) imenski predikat
- d) dalji objekat

2. Koju funkciju/službu ima istaknuta riječ u sljedećoj rečenici? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Armin, učenik, zatvorio je vrata učionice.

- a) imenski predikat
- b) apozicija
- c) bliži objekat
- d) subjekat

3. Koju funkciju/službu ima istaknuta riječ u sljedećoj rečenici? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Dugo je pričao prijateljima o doživljajima s planine.

- a) bliži objekat
- b) subjekat
- c) predikat
- d) dalji objekat

4. Koja riječ u navedenoj rečenici ima funkciju / službu subjekta? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Preko djeteta nadvila se mreža sjajnih zvijezda.

- a) djeteta
- b) mreža
- c) sjajnih
- d) zvijezda

5. Koju funkciju/službu ima istaknuta riječ u sljedećoj rečenici? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Hodao je po kuhinji **klimajući** glavom.

- a) priloška / adverbijalna odredba
- b) glagolski predikat
- c) dalji objekat
- d) apozicija

6. Koje riječi iz navedene rečenice imaju funkciju/službu složenog glagolskog predikata? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Danas želim pjevati vesele pjesme.

- a) danas želim
- b) želim pjevati
- c) pjevati pjesme
- d) vesele pjesme

7. Koju funkciju/službu imaju istaknute riječi u rečenici? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Na putu prema vrhu dočekale su nas **glatke, uspravne** stijene.

- a) subjekat
- b) atribut
- c) objekat
- d) apozicija

8. Koju funkciju/službu imaju istaknute riječi u rečenici? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Rano jutros planinari su stigli na odredište.

- a) bliži objekat
- b) dalji objekat
- c) priloška / adverbijalna odredba
- d) složeni glagolski predikat

9. Koja je od navedenih rečenica nezavisnosložena sastavna/kopulativna rečenica? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Treniram nogomet ili igram igrice.
- b) Prođe ovuda putnik, zastane malo, pa opet produži.
- c) Nismo danas išli u kino, već smo posjetili prijateljicu.
- d) Svi su dobili poklone, samo on nije dobio ništa.

10. Koja je od navedenih rečenica nezavisnosložena isključna/ekskluzivna rečenica? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Svi su stigli na dogovoreno mjesto, jedino Maja nije došla.
- b) Sjedili smo na obali Une i gledali utrke kajaka.
- c) Ja ti savjetujem jedno, a ti činiš drugo.
- d) Naučio je lekciju, sigurno će dobiti dobru ocjenu.

11. Koja je od navedenih rečenica nezavisnosložena rastavna/disjunktivna rečenica? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Voda je još hladna, stoga nema ništa od kupanja.
- b) Ići ću s prijateljima na planinu ili ću otići s bratom na more.
- c) Neće on biti tvrdica, nego će biti darežljiva dobričina.
- d) Svi su otišli kući, samo je Damir ostao u školskom dvorištu.

12. Koja je od navedenih rečenica zavisnosložena mjesna/lokalna rečenica? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Ona mi predloži da idemo u kino.
- b) Trešnja je rasla gdje je nekad bila kuća.
- c) On se ponašao kao da je najpametniji na svijetu.
- d) Slušao sam pjesme čiji je autor Vlado Dijak.

13. Koja je od navedenih rečenica zavisnosložena apozicijska rečenica? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Ispričala mi je priču koju nikad neću zaboraviti.
- b) Grad se prostire gdje su nekad bile livade.
- c) Jutros sam sreo Seniju, koja je moja prva simpatija.
- d) Poklanjam ti knjigu jer voliš da čitaš.

14. Koja od navedenih rečenica je zavisnosložena objekatska rečenica? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Obradovat ćeš prijatelja ako mu pokloniš knjigu.
- b) Padala je jaka kiša, tako da nismo otišli na izlet.
- c) Otišla je u Francusku da nauči francuski jezik.
- d) Enes je mislio da će Jasna sutra ići na planinu.

15. Koja od navedenih rečenica je zavisnosložena dopusna/koncesivna rečenica? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Pročitao je knjigu još jednom kako bi je bolje shvatio.
- b) Pred nama je hučalo more koje je bilo uznemireno.
- c) Otišao je na utakmicu iako mu je otac zabranio.
- d) Srce mi jače zakuca kada ugledam simpatiju.

16. Koja je od navedenih rečenica zavisnosložena posljedična/konsekutivna rečenica? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Magla je bila tako gusta da smo jedva raspoznavali put.
- b) Oči su mu se smiješile kao što se more smiješi.
- c) Ribar je lovio ribu gdje niko ne dolazi.
- d) Zadržao sam se u knjižari jer sam kupovao knjige.

17. Poveži funkciju/službu riječi s navedenim riječima iz rečenice tako da upišeš odgovarajuće slovo na liniju.

Hrabri su upravljali svemirskom letjelicom.

a) predikat	___ hrabri
b) subjekat	___ su upravljali
c) dalji objekat	___ svemirskom
d) atribut	___ letjelicom

18. Poveži funkciju/službu riječi s navedenim riječima iz rečenice tako da upišeš odgovarajuće slovo na liniju.

Pred kućom je zastao Hasan, poštar.

a) predikat	___ pred kućom
b) subjekat	___ je zastao
c) apozicija	___ Hasan
d) priloška odredba	___ poštar

19. Koju funkciju/službu ima u istaknuta riječ u sljedećoj rečenici? Napiši tačan odgovor.

Zraka sunca dodiruje mi **obraz**. _____

20. Koju funkciju/službu ima istaknuta riječ u sljedećoj rečenici? Napiši tačan odgovor.

U bašti su zamirisali tek ocvali jorgovani. _____

21. Koju funkciju/službu ima istaknuta riječi u sljedećoj rečenici? Napiši tačan odgovor.

Njegova sestra je jutros stigla vozom. _____

22. Koju funkciju/službu ima istaknuta riječ u sljedećoj rečenici? Napiši tačan odgovor.

Lijepo mjesto lijepo odmori dušu. _____

23. Kojoj vrsti nezavisnosložene rečenice pripada surečenica/klauza unutar navedene složene rečenice? Napiši tačan odgovor.

Pametnan čovjek naći će vodu i u pustinji, a budala će i kraj rijeke umrijeti od žeđi.

_____

24. Kojoj vrsti nezavisnosložene rečenice pripada surečenica/klauza unutar navedene složene rečenice? Napiši tačan odgovor.

Kiša neprestano pada danima, dakle bit će poplava. _____

25. Kojoj vrsti zavisnosložene rečenice pripada surečenica/klauza unutar navedene složene rečenice? Napiši tačan odgovor.

Dječak podiže knjigu čije su korice bile izlomljene. _____

26. Kojoj vrsti zavisnosložene rečenice pripada surečenica/klauza unutar navedene složene rečenice? Napiši tačan odgovor.

Duša mi se opije milinom čim ugledam staru majku. _____

27. Kojoj vrsti zavisnosložene rečenice pripada surečenica/klauza unutar navedene složene rečenice? Napiši tačan odgovor.

Rijeka nas je žuborom mamila kao da nas želi opiti ljepotom. _____

28. Kojoj vrsti zavisnosložene rečenice pripada surečenica/klauza unutar navedene složene rečenice? Napiši tačan odgovor.

Ribari će sutra isploviti ako vrijeme bude lijepo. _____

29. Kojoj vrsti zavisnosložene rečenice pripada surečenica/klauza unutar navedene složene rečenice? Napiši tačan odgovor.

Ništa se nije vidjelo zato što je noć bila tamna. _____

30. Kojoj vrsti zavisnosložene rečenice pripada surečenica/klauza unutar navedene složene rečenice? Napiši tačan odgovor.

Otvorili smo prozor kako bi čist zrak ušao u sobu. _____

5.7. LEKSIKA

Ova oblast ti nudi 10 zadataka različitih formi: zadatke višestrukog izbora, dopunjavanja i povezivanja. Nadamo se da će ti biti zanimljivo rješavati ih.

1. Dopuni!

Riječi različitog glasovnog sastava, a istog ili sličnog značenja nazivaju se _____.

2. Šta su vulgarizmi? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) zastarjele riječi
- b) nepristojne i neprimjerene riječi
- c) novonastale riječi
- d) riječi preuzete iz stranih jezika

3. Poveži vrstu leksike s navedenim primjerom tako da na liniju upišeš odgovarajuće slovo.

a) arhaizam	___ influenser
b) neologizam	___ tuždi
c) žargonizam	___ kamenčić
d) deminutiv	___ cener

4. Poveži ponuđene sinonime tako da na liniju upišeš odgovarajuće slovo.

a) dažd	___ glazba
b) kazalište	___ zrak
c) muzika	___ kiša
d) vazduh	___ pozorište

5. Poveži vrstu leksike s navedenim primjerima tako da dodaš odgovarajuće slovo na liniju.

a) sinonim	___ dunja – Dunja
b) homonim	___ bogat – siromašan
c) dijalektizam	___ ogledalo, zrcalo
d) antonim	___ šćap, đedo

6. Poveži riječ s jezikom iz kojeg vodi porijeklo tako da na liniji ispred naziva jezika upišeš odgovarajuće slovo.

a) čarapa	___ njemački jezik
b) lopov	___ engleski jezik
c) kanta	___ turski jezik
d) keks	___ mađarski jezik

7. Poveži frazeologizam s njegovim značenjem tako da na liniju upišeš odgovarajuće slovo.

a) prevesti nekoga žedna preko vode	___ sve znati
b) dotjerati cara do duvara	___ nasamariti, prevariti
c) staviti glavu u torbu	___ dovršiti započeti posao
d) imati nešto u malom prstu	___ riskirati/rizikovati

8. Poveži istaknutu perifrazu s njenim značenjem tako da na liniju upišeš odgovarajuće slovo.

a) Posjetili smo RODNI GRAD ZMAJA OD BOSNE.	___ Norveška
b) Pročitao sam roman NAŠEG NOBELOVCA.	___ film
c) Slušali smo predavanje o SEDMOJ UMJETNOSTI.	___ Ivo Andrić
d) Praznike ću provesti u ZEMLJI VIKINGA.	___ Gradačac

9. U svakoj od četiri rečenice, koje slijede, istaknute riječi imaju drugačije značenje. Poveži značenje tih riječi s odgovarajućom rečenicom na način da na liniju upišeš odgovarajuće slovo.

a) Na polje je <u>pala</u> magla.	___ je primio
b) <u>Pao</u> je na ispitu.	___ spustila se
c) Vojnik je <u>pao</u> na bojnopolju.	___ nije položio
d) Teško mu je <u>pala</u> ta vijest.	___ poginuo je

10. Poveži forme pisanja sa stilom kojim ih pišemo tako da na liniju upišeš odgovarajuće slovo.

a) reportaža, novine, izvještaji	_____ književnoumjetnički stil
b) pjesme, romani, pripovijetke	_____ administrativno-poslovni stil
c) gramatike, enciklopedije, rječnici	_____ novinarsko-publicistički stil
d) žalba, biografija, statuti	_____ naučni stil

5.8. PRAVOPIS

Pitanja koja slijede pomoći će ti da provjeriš svoje poznavanje pravopisnih pravila. Zadatke čitaj pažljivo. Nadamo se da će ti biti zanimljivi i da ćeš ih uspješno riješiti.

1. U kojem nizu je svaka riječ pravilno napisana? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Tuzlak, Afroditá, dalmatinčev, Englez
- b) Alpe, Bajram, zenički, crnac
- c) Hanuka, košava, Slaveni, Nobelovac
- d) zbornički, neolit, brčak, slavonija

2. U kojem nizu je svaka riječ pravilno napisana? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) nemoćan, ne govori, ne sloga, nemam
- b) nesretan, ne pričaj, nemoj, ne daj
- c) neprimjetan, ne sreća, ne spokojan, nepjevati
- d) nevolja, nečuvši, nedostajati, ne ćete

3. U kojem nizu je svaka riječ pravilno napisana? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) amidža, dajdža, ćevapdžinica, čekati
- b) džezva, đerdan, drvosjeća, vočka
- c) pjevaćica, ođak, suduka, patlidžan
- d) česma, sendvič, ćilim, punđa

4. U kojem nizu je svaka riječ pravilno napisana? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) kamion, pij, majica, simpozij, dijagonala
- b) avijon, kriterij, Velija, kaiš, oboica
- c) stadijon, Kraišnici, popimo, dializa, priobalni
- d) studijski, izdajica, orhidea, razumi, paranoik

5. U kojem nizu je svaka riječ pravilno napisana? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) htjeo, želila, ocijeniti, bilješka
- b) vidio, voljela, osmijeh, spriječiti
- c) mljeko, odlijepiti, svijet, razmiještati
- d) zasjedati, dodjeliti, djete, snijeg

6. U kojem nizu je svaka riječ pravilno napisana? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) razrijedživati, lijekovi, cvijeće, rješenje
- b) dogorijevati, sječem, zvijezdica, cijepač
- c) donio, smješnji, smjer, dragocjen
- d) grijehovi, svijetina, korjen, cvjetak

7. Koja je rečenica pravilno ijekavizirana? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Njegova je snaga uveliko sagorjevala.
- b) Često je ljude odmijeravao od glave do pete.
- c) Razumjevanje im je bilo prijeko potrebno.
- d) Zadijevanje ruže u kosu bilo mu je najljepše.

8. Koja je rečenica pravilno napisana? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Čuvah blago kako bih on želio.
- b) Nema bolji ljudi od oni stotinu seljana.
- c) Najbolje bi bilo kada biste došli avionom.
- d) Nastojati ću ti se javiti kad budem kod kuće.

9. Koja rečenica je pravilno napisana? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Evropske ptice sele se sa sjevera na jug Evrope, veliki broj odlazi u Afriku i Aziju, a neke i u Ameriku.
- b) Evropske ptice sele se sa sjevera na jug evrope, veliki broj odlazi u Afriku i Aziju, a neke i u Ameriku.
- c) Evropske ptice sele se sa Sjevera na Jug Evrope, veliki broj odlazi u Afriku i Aziju, a neke i u Ameriku.
- d) Evropske ptice sele se sa sjevera na jug Evrope, veliki broj odlazi u afriku i aziju, a neke i u ameriku.

10. Koja rečenica je pravilno napisana? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Planinari su u akciji pošumljavanja 12 septembra 2021 godine posadili 324 sadnicu jele i smrče na Bjelašničkim obroncima.
- b) Posjetit ćemo i piramide u gizi: Keopsovu, Kefrenovu i Mikerinovu.
- c) Parlametarna skupština Vijeća Evrope tokom redovnog proljetnog zasjedanja proslavit će 60 godina postojanja.
- d) Do sredine 19. stoljeća biberom su trgovali isključivo Španci, koji su ga dobivali u južnoj Americi od Indijanaca.

11. Koja rečenica je pravilno napisana? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Na jugu Hercegovine, u tipično kraškom ambijentu, sa lijeve strane rijeke Neretve nalazi se Hutovo blato, jedinstvena submediteranska močvara u Evropi.
- b) Hutovo blato teritorijalno pripada Općinama Čapljina i Stolac, a prostire se na močvarnom, ravničarskom i brdovitom terenu.
- c) Rijeka Krupa je glavni vodotok Hutova Blata i odvodi vode gornjeg blata i Svitavskog jezera u rijeku Neretvu.
- d) Hutovo Blato se smatra jednim od najvećih zimovališta ptica na području Evrope.

12. Koja rečenica je pravilno napisana? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Išao je u osnovnu školu “Skender Kulenović” na Dobrinji.
- b) Muzej književnosti i pozorišne umjetnosti Bosne i Hercegovine smješten je u srcu Sarajeva.
- c) Muzej ratnog djetinjstva nalazi se u Logavinoj Ulici u Sarajevu.
- d) Zoološki vrt “Pionirska dolina” nudi različite aktivnosti, a mogu se vidjeti životinje poput Tigra, Lava, Lemura, Jelena, Škotskog goveda itd.

13. U kojem redu su pravilno napisane riječi? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) predhodni, napitci
- b) žabca, stanbeni
- c) jedamput, izhitriti
- d) vannastavni, gradski

14. U kojem redu je pravilno napisana riječ? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) nosioc
- b) Sokolca
- c) znalac
- d) vol

15. U kojem redu je pravilno napisana riječ? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) tegbir
- b) kembridžki
- c) isčupati
- d) bežičan

16. U kojem su redu pravilno napisane riječi? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) basno pisac, petogodišnjica, tunelogradnja, polu pismen
- b) foto montaža, radio stanica, auto stoper, foto ćelija
- c) fotoalbum, autoškola, radioaktivnost, radiospiker
- d) elektrotehnika, prvo borac, drugoligaš, konjokradica

17. Koja rečenica je napisana u skladu s pravopisnim pravilima? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Je li razgovarao s ikim?
- b) Uradila je zadatak bez da je gledala u njenu svesku.
- c) Od ništa je napravila dobar rezultat.
- d) Ko god mu je to rekao, silno se prevario.

18. U kojem nizu je svaka riječ (ili skup riječi) pravilno napisana? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) fra Petar, Smail-aga, Banjalučanin, Zulfikar Zuko Džumhur
- b) Asim Ferhatović-Hase, kotorvaroški, nedorastao, četvero-godišnji
- c) vrlo dobar, ni po čemu, bosanskonjemački rječnik, pilot lovac
- d) internet stranica, Austro-Ugarska, austro-ugarski, TV-emisija

19. U kojoj je rečenici imenica u vokativu pravilno odvojena zarezom? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Bravo Denise!
- b) Dokle si došao, sine moj?
- c) Ne nagingi se, kroz prozor Selma!
- d) Ovako ćemo tata, lakše obaviti posao.

20. Koja je rečenica pravilno napisana? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Čak štaviše nismo o tome ni razgovarali.
- b) Ne podigavši pogled krenuo je ka suncu.
- c) Međutim, promijenili smo temu zbog neugodne situacije.
- d) Stišćući knjige pod pazuhom koračao je pored oca tiho.

21. Koja je rečenica pravilno napisana? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Možeš ga voljeti a ne možeš ga mrziti.
- b) Iako smo predaleko otišli mogli smo ih čuti kako razgovaraju.
- c) Čim su ušli na vrata, osjetili smo njihov nemir.
- d) Uvijek bi pitao je li mu šljiva bardaklija još u životu?

22. Koja je rečenica pravilno napisana? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Jednoga dana, krenuli smo u šumu da beremo borovnice.
- b) Da su bili u neprilici potvrđuje i njihova zbunjenost.
- c) Muderis Ahmet poznati govornik održao je veoma zanimljivo predavanje.
- d) Pomogneš li mi, odužit ću ti se na najljepši način.

23. U kojoj rečenici su pravilno upotrijebljeni interpunkcijski znaci? Zaokruži slovo ispred rečenice.

- a) Eh, kad bi znala, dušo, koliko mi značiš!
- b) O tome ćete naći informacije na 10., 11., 12. i 13. str.
- c) Počnimo život ispočetka, poručila je i krenimo novim putevima.
- d) “U geometriji ne postoji lakši put za kraljeve”: rekao je Euklid kralju.

24. U kojoj rečenici su pravilno upotrijebljeni interpunkcijski znaci? Zaokruži slovo ispred rečenice.

- a) Učenici Sarajevske osnovne škole „Edhem Mulabdić” posjetili su Zemaljski muzej i Baščaršiju najljepši dio grada.
- b) “Je li vani vedro?”, upita sasvim opušteno.
- c) Ona reče prijateljici: “Zbilja, jesi li napustila posao”
- d) Ahmet Hromadžić, jedan od najpoznatijih bosanskohercegovačkih pisaca za djecu, napisao je sljedeća djela “Patuljak vam priča”, “Patuljak iz Zaboravljene Zemlje”, “Okamenjeni vukovi”, “Zlatorun” ...

5.9. HISTORIJA JEZIKA

1. Kako se naziva prvi pisani jezik Slavena? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) ilirski
- b) južnoslovenski
- c) staroslavenski
- d) slovenački

2. Koje je prvo pismo Južnih Slavena? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) latinica
- b) ćirilica
- c) glagoljica
- d) bosančica

3. Kojim pismom i kad je napisana Povelja Kulina bana? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) glagoljicom, 678. godine
- b) bosančicom, 1189. godine
- c) arebicom, 1612. godine
- d) latinicom, 1918. godine

4. Kako se naziva autentično pismo nastalo u Bosni i Hercegovini, korišteno od 12. do 20. stoljeća/vijeka? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) glagoljica
- b) arebica
- c) latinica
- d) bosančica

5. Koja je dva pisma imao staroslavenski jezik? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) glagoljicu i arebicu
- b) latinicu i arebicu
- c) ćirilicu i latinicu
- d) glagoljicu i ćirilicu

6. Ko je tvorac prvog slavenskog pisma? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Kralj Tvrtko
- b) Konstantin Ćirilo
- c) Kulin ban
- d) Kliment Ohridski

7. Na kojem historijskom spomeniku je napisan navedeni natpis? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Ase leži Diodrag Gojak, na svojini, na plemenitoj...

- a) natpis na crkvi
- b) natpis na mostu
- c) natpis na zgradi
- d) natpis na stećku

8. Humačka ploča je natpis na:

- a) crkvi
- b) džamiji
- c) stećku
- d) sinagogi

Rješenja zadataka po oblastima

6. RJEŠENJA**KNJIŽEVNOST**

1. b) Snaga ljubavi – Ljubav neće umrijeti smrću onih koji vole i voljeni su.
2. c) Otac je prinuđen prodati tele zato što su bili siromašni i teško su živjeli.
3. b) Pjesnik personificiranjem zemlje Bosne govori o bosanskom čovjeku čiji život je obilježen teškoćama uvjetovanim historijskim previranjima i njegovoj snazi da ostane optimističan i ustrajan u borbi za vlastiti opstanak.
4. c) Tragičnost Hasanaginicine sudbine je u činjenici da ona, kao žena, nema mogućnost donositi odluke o svome životu i životu svoje djece.
5. d) Tragična sudbina psa u pripovijeci *Hrt* proizlazi iz činjenice da je hrt u svojoj okolini neshvaćen i živi u okruženju u kojem nema mogućnost živjeti kako želi.
6. a) U pjesmi *Stećak* pojam **stihovi** simboliše pjesnikovu ostavštinu koju će, kao trajnu vrijednost, ponijeti na onaj svijet.
7. b) Pripovjedačeva nostalgija za prohujalim djetinjstvom.
8. d) Lirski subjekt pokušava naći mjeru između druženja s ljudima i posvećenosti sebi i svojim potrebama.
9. c) Pjesnik zadovoljstvo stvaranja crpi iz boli i patnje jer u njima nalazi stvaralačku inspiraciju.
10. a) Mudrost sadržana u navedenom odlomku upućuje na misao da ne trebamo donositi zaključke o nečemu/nekome samo na osnovu onoga što vidimo.
11. c) Gradašćević je nezadovoljan majčinim savjetom o posluhu jer ne želi biti poslušan onome ko mu je učinio nepravdu.
12. b) Zvijezda u pjesmi simboliše stradanje jednog naroda.
13. a) Riječ **prah** simboliše materiju (tijelo) koje nakon smrti čovjeka propada i prelazi u prah ne ostavljajući nikakvog traga o životu čovjeka, a riječ **zvijezde** simbolišu dušu koja vječno živi.
14. b) Pjesnik rječnik poistovjećuje s grobljem jer su u rječniku riječi bez života kao i groblja. Svrha riječi je da se izgovori, a govornik je taj koji riječima daje dušu određujući im nijanse novih značenja.

15. a) Najveća želja starog ribara je da u samoći nadmudri ribu.
16. c) Džonatan vjeruje u slobodu i učenje.
17. c) didaskalija
18. c) dijaloško kazivanje
19. a) monološko kazivanje u ih-formi
20. c) retrospektivno kazivanje u er-formi
21. b) osmerac
22. c) kvintina
23. a) ljetopis
24. b) putopis
25. c) poema
26. d) esej, dnevnik, putopis, ljetopis
27. b) narodna lirska pjesma/sevdalinka
28. a) Sonet je poseban oblik lirske pjesme sastavljene od dva katrena i dvije tercine, odnosno pjesme sastavljene od četrnaest stihova.
29. c) roman, pripovijetka, novela, crtica
30. a) balada
31. a) drama
32. c) *Zeleno busenje*, Edhem Mulabdić
33. Odgovor: **slavenska antiteza**
34. Odgovor: **frkće**
35. Odgovor: **aliteracija**

36. Odgovor: **asonanca**

37. Odgovor: **rumenijem**

38. Odgovor: **metafora**

39. Odgovor: **personifikacija**

40. Epiteti koje najčešće srećemo uz pojedine imenice u narodnoj književnosti (*vjerna ljuba, gora zelena, stara majka...*) zovu se **stalni epiteti**.

41. Odgovor: **anafora**

42. Odgovor: **inverzija**

43. Odgovor: **tercina / tercet / trostih**

44. Odgovor: **katren / četverostih**

45. Odgovor: **ukrštena/unakrsna rima**

46. Odgovor: **obgrljena rima**

47. Odgovor: **katren / četverostih**

48. Odgovor: **tercina / tercet / trostih**

MEDIJSKA KULTURA

1. b) najpopularniji i najveći internetski servis
2. c) 1895. godine u Parizu
3. b) nagrada za izuzetan doprinos afirmaciji i razvoju filma u okviru Sarajevo Film Festivala
4. d) sinopsis
5. c) *Ničija zemlja*
6. c) kostimograf
7. c) Film je namijenjen starijim od 16 godina.
8. c) knjiga koja se čita u elektronskom formatu
9. b) antagonist
10. c) za autora stripa
11. a) prevenciju različitih opasnosti s kojima se djeca mogu susresti na internetu
12. kulisa

FONETIKA I FONOLOGIJA

1. fonetika
  2. drška, teška – jednačenje suglasnika po zvučnosti
  3. vožnja, Bišćanin – jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe
  4. lovaca, glumaca – nepostojano a
  5. družina, vučem – prva palatalizacija
  6. snazi, struci – druga palatalizacija/sibilarizacija
  7. stvaraoca, posao – promjena/prijelaz l u o
  8. tanji, plaćen – jotovanje
  9. odužiti, pedeset – gubljenje suglasnika
  10. jednačenje suglasnika po zvučnosti, jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe
  11. jotovanje, jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe
  12. jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe, gubljenje suglasnika
  13. druga palatalizacija/sibilarizacija, gubljenje suglasnika
  14. jotovanje, jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe
  15. jotovanje, jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe
  16. jednačenje suglasnika po zvučnosti, jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe
  17. druga palatalizacija/sibilarizacija, gubljenje suglasnika
- 18.
a) kros	_d_ SVKK
b) prst	_a_ KSVK
c) kist	_b_ KSKK
d) rast	_c_ KVKK

19.

a) hrabrost	_c_ uoči
b) car	_a_ oko
c) sloboda	_d_ učenici
d) djevojčica	_b_ stvar

20.

a) baki	_d_ prva palatalizacija
b) podšišati	_c_ jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe
c) izljubiti	_b_ jednačenje suglasnika po zvučnosti
d) rukica	_a_ druga palatalizacija (sibilarizacija)

21.

a) djevojka	_b_ promjena l u o
b) general	_a_ jotovanje
c) sportistkinja	_d_ jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe
d) Istanbul	_c_ gubljenje suglasnika

22. a) leptir

23. d) hrt

24. b) vannastavni

25. a) bešuman

MORFOLOGIJA

1. b) nominativ; nominativ
2. a) nominativ; genitiv
3. b) dativ; akuzativ
4. a) akuzativ; akuzativ
5. b) vokativ; akuzativ
6. d) instrumental; genitiv
7. c) lokativ; nominativ
8. a) genitiv; akuzativ

9. b) prilozi
 10. c) prijedlozi
 11. b) pridjevi
 12. c) riječce
 13. d) eno, gle, zar, možda
 14. b) pametan, očeva, betonsko
 15. d) išao, pisala, živjelo
 16. b) konjugacija
 17. a) dođoh, bismo, zapjevaste
 18. c) budem, dođeš, trčimo
 19. c) smio
 20. b) pij
 21. a) nisam, ću, bila, je, sam
 22. b) perfekt
 23. d) Sakrit ću se iza drveta i pojesti krušku.
 24. d) čitanje, plesanje, pjevanje
25. a) Odavno se spustio sumrak.   __d__ dativ
 b) Pojeo je malo kolača i otišao.   __a__ nominative
 c) Ušao je čvrsto držeći zamotuljak.   __c__ akuzativ
 d) Krenuo je prema kući.   __b__ genitiv
26. a) Krenuli smo prema njemu.   __d__ akuzativ
 b) Pošao je s njom.   __b__ instrumental
 c) Nije znao gdje sam ja.   __c__ nominativ
 d) U odrazu sam vidio sebe.   __a__ dativ
27. a) Veselo dijete trči okolo.   __c__ ženski rod, jednina, dativ
 b) Igrao se s najboljim drugom.   __a__ srednji rod, jednina, nominativ
 c) Čestitali su hrabroj djevojci.   __b__ muški rod, jednina, instrumental
 d) Sjedili su na drvenoj klupi.   __d__ ženski rod, jednina, lokativ
28. a) on   __b__ glagol
 b) je   __a__ zamjenica
 c) po   __d__ veznik
 d) pa   __c__ prijedlog

29. a) Čučao je pred **niskim** vratima.   __b__ prilog
 b) **Malo** je jeo i otišao.   __d__ riječca
 c) Knjiga je **na** ormaru.   __a__ pridjev
 d) **Međutim**, bio je umoran.   __c__ prijedlog
30. a) pljus   __a__ uzvik
 b) jer   __c__ riječca
 c) ne   __b__ veznik
 d) kod   __d__ prijedlog
31. a) Čitamo zanimljivu knjigu.   __d__ futur I
 b) Gledala sam dokumentarni film.   __a__ prezent
 c) Napiši joj pismo.   __b__ perfekt
 d) Napraviti ćete čestitku.   __c__ imperativ
32. a) **Idemo** li na izlet?   __d__ 3. lice, jednina
 b) **Pogledaj** ovo!   __a__ 1. lice, množina
 c) Cijeli dan **su** **proveli** zajedno.   __c__ 3. lice, množina
 d) Umorna, **naslonila se** na jastuke.   __b__ 2. lice, jednina
33. a) napisah   __b__ prezent
 b) napišem   __a__ aorist
 c) napisao sam   __d__ futur I
 d) napisat ću   __c__ perfekt

TVORBA RIJEČI

1.
 a) odgovor   __c__ slaganje
 b) bratić   __b__ sufiksalna tvorba
 c) basnopisac   __a__ prefiksalna tvorba
 d) nizbrdica   __d__ prefiksavno-sufiksalna tvorba
2.
 a) neistina   __b__ srastanje
 b) bubamara   __a__ prefiksalna tvorba
 c) mravinjak   __c__ sufiksalna tvorba
 d) vodoinstalater   __d__ slaganje

- 3.
- a) prefiksi   _ c_ nove riječi koje dobivamo izvođenjem
  - b) sufixi   _ d_ tvorbeni nastavci
  - c) izvedenice   _a_ nastavci koje dodajemo ispred osnovne riječi ili korijena
  - d) afiksi   _b_ nastavci koje dodajemo iza osnovne riječi ili korijena
- 4.
- a) prvoligaš   _c_ glagol – imenica
  - b) plavokosa   _d_ imenica – imenica
  - c) vrtirep   _a_ broj – imenica
  - d) nosorog   _b_ pridjev – imenica
- 5.
- a) pračovjek   _d_ prefiks i sufixs
  - b) nježnost   _a_ prefiks
  - c) dugonog   _c_ interfiks
  - d) narukvica   _b_ sufixs
- 6.
- a) predjelo   _a_ prefiks
  - b) cvjetić   _d_ prefiks i sufixs
  - c) zubobolja   _c_ interfiks
  - d) međugradski   _b_ sufixs
- 7.
- a) KM   _d_ košarkaški klub
  - b) km   _b_ kilometar
  - c) kg   _c_ kilogram
  - d) KK   _a_ konvertibilna marka
- 8.
- a) zub   _c_ sufixs
  - b) prelijep   _a_ riječ bez tvorbenog nastavka
  - c) igralište   _d_ interfiks
  - d) gluhonijem   _b_ prefiks
9. c) bajram-namaz
10. bez – prefiks; opas – korijen; an – sufixs

SINTAKSA

1. c) imenski predikat
2. b) apozicija
3. d) dalji objekat
4. b) mreža
5. a) priloška / adverbijalna odredba
6. d) želim pjevati
7. b) atribut
8. c) priloška / adverbijalna odredba
9. b) Prođe ovuda putnik, zastane malo, pa opet produži.
10. a) Svi su stigli na dogovoreno mjesto, jedino Maja nije došla.
11. b) Ići ću s prijateljima na planinu ili ću otići s bratom na more.
12. b) Trešnja je rasla gdje je nekad bila kuća.
13. c) Jutros sam sreo Seniju, koja je moja prva simpatija.
14. d) Enes je mislio da će Jasna sutra ići na planinu.
15. c) Otišao je na utakmicu iako mu je otac zabranio.
16. a) Magla je bila tako gusta da smo jedva raspoznavali put.
17.

a) predikat	_b_ hrabri
b) subjekat	_a_ su upravljali
c) dalji objekat	_d_ svemirskom
d) atribut	_c_ letjelicom
18.

a) predikat	_d_ pred kućom
b) subjekat	_a_ je zastao
c) apozicija	_b_ Hasan
d) priloška odredba	_c_ poštar
19. objekat / bliži objekat
20. subjekat
21. atribut
22. priloška / adverbijalna odredba; priloška / adverbijalna odredba za način
23. suprotna / adverbijalna odredba
24. zaključna / konkluzivna
25. atributska
26. vremenska / temporalna
27. načinska / poredbena
28. pogodbena / uvjetna / kondicionalna
29. uzročna / kauzalna

30. namjerna / finalna

LEKSIKA

1. sinonimi
2. b) nepristojne i neprimjerene riječi
3.
  - a) arhaizam   __b_ influencer
  - b) neologizam   __a_ tuždi
  - c) žargonizam   __d_ kamenčić
  - d) deminutiv   __c_ cener

4.
  - a) dažd   _c_ glazba
  - b) kazalište   _d_ zrak
  - c) muzika   _a_ kiša
  - d) vazduh   _b_ pozorište

5.
  - a) sinonim   __b_ dunja – Dunja
  - b) homonim   _d_ bogat – siromašan
  - c) dijalektizam   _a_ ogledalo, zrcalo
  - d) antonim   _c_ šćap, đedo

6.
  - a) čarapa   _c_ njemački jezik
  - b) lopov   _d_ engleski jezik
  - c) kanta   _a_ turski jezik
  - d) keks   __b_ mađarski jezik

7.
  - a) prevesti nekoga žedna preko vode   __d_ sve znati
  - b) dotjerati cara do duvara   __a_ nasamariti, prevariti
  - c) staviti glavu u torbu   __b_ dovršiti započeti posao
  - d) imati nešto u malom prstu   __c_ riskirati, rizikovati

8.
  - a) Posjetili smo RODNI GRAD ZMAJA OD BOSNE.   __d_ Norveška
  - b) Pročitao sam roman NAŠEG NOBELOVCA.   __c_ film
  - c) Slušali smo predavanje o SEDMOJ UMJETNOSTI.   __b_ Ivo Andrić
  - d) Praznike ću provesti u ZEMLJI VIKINGA.   __a_ Gradačac

- 9.
a) Na polje je pala magla.	__d__ je primio
b) Pao je na ispitu.	__a__ spustila se
c) Vojnik je pao na bojnem polju.	__b__ nije položio
d) Teško mu je pala ta vijest.	__c__ poginuo je
- 10.
a) reportaža, novine, izvještaji	__b__ književnoumjetnički stil
b) pjesme, romani, pripovijetke	__d__ administrativno-poslovni stil
c) gramatike, enciklopedije, rječnici	__a__ novinarsko-publicistički stil
d) žalba, biografija, statuti	__c__ naučni stil

PRAVOPIS

1. b) Alpe, Bajram, zenički, crnac
2. b) nesretan, ne pričaj, nemoj, ne daj
3. d) česma, sendvič, ćilim, punđa
4. a) kamion, pij, majica, simpozij, dijagonala
5. b) vidio, voljela, osmijeh, spriječiti
6. c) donio, smješniji, smjer, dragocjen
7. d) Zadijevanje ruže u kosu bilo mu je najljepše.
8. c) Najbolje bi bilo kada biste došli avionom.
9. a) Evropske ptice sele se sa sjevera na jug Evrope, veliki broj odlazi u Afriku i Aziju, a neke i u Ameriku.
10. c) Parlametarna skupština Vijeća Evrope tokom redovnog proljetnog zasjedanja proslavit će 60 godina postojanja.
11. a) Na jugu Hercegovine, u tipično kraškom ambijentu, sa lijeve strane rijeke Neretve nalazi se Hutovo blato, jedinstvena submediteranska močvara u Evropi.
12. b) Muzej književnosti i pozorišne umjetnosti Bosne i Hercegovine smješten je u srcu Sarajeva.
13. d) vannastavni, gradski
14. c) znalac
15. d) bežičan
16. c) fotoalbum, autoškola, radioaktivnost, radiospiker
17. d) Ko god mu je to rekao, silno se prevario.
18. a) fra Petar, Smail-aga, Banjalučanin, Zulfikar Zuko Džumhur
19. b) Dokle si došao, sine moj?
20. c) Međutim, promijenili smo temu zbog neugodne situacije.
21. c) Čim su ušli na vrata, osjetili smo njihov nemir.
22. d) Pomogneš li mi, odužit ću ti se na najljepši način.
23. a) Eh, kad bi znala, dušo, koliko mi značiš!
24. b) "Je li vani vedro?", upita sasvim opušteno.

HISTORIJA JEZIKA

1. c) staroslavenski
2. c) glagoljica
3. b) bosančicom, 1189. godine
4. d) bosančica
5. d) glagoljicu i ćirilicu
6. b) Konstantin Ćirilo
7. d) natpis na stećku
8. a) crkvi

U SUSRET KURIKULARNOJ REFORMI

7. U SUSRET KURIKULARNOJ REFORMI

(za one koji žele više i drugačije)

Drage učenice i učenici,

pitanja koja slijede nisu pitanja koja će se naći u testovima na ispitu u okviru Eksterne mature u školskoj 2022/23. godini. Ali, idući u susret promjenama u obrazovanju, ova pitanja će vam pomoći da razvijete svoje vještine i stečena znanja; potaknut će vas na razmišljanje i pokazati vam šta sve umijete i možete.

1. Pažljivo pročitaj tekst i odgovori na pitanja.

Bor – zaštićena biološka vrsta

Bor je crnogorična vrsta drveća. Prirodno je široko rasprostranjen na području većeg dijela Evrope i sjeverne Azije. Drvo najčešće raste do 35 metara visine i 1 m širine stabla. Najveći bor star je više od 210 godina i raste u Estoniji. Visok je oko je 46,6 metara. Drvo obiluje smolom. Po sebi ima šišarke (češeri) koji su svjetlosmeđi ili sivkasti, s izraženom kratkom drškom na kojoj vise. Cvjeta od aprila do jula, a cvjetovi su žuti i duguljasti. Od iglica se destilacijom vodenom parom dobiva eterično ulje. Razmnožava se svake druge godine, sjemenom koje je tamnosmeđe boje, dugo 3-4 milimetra. Voli puno svjetlosti. Prilagodljiv je na ekološke uslove temperature, vlage i tla. Najčešća vrsta, bijeli ili obični bor, iznimno je prilagodljiv hladnijem području i dobro podnosi mraz.

- Iz gornjeg teksta izdvoji sljedeće podatke:

a) izgled bora _____

b) mjesto gdje raste _____

c) upotreba _____

- Da li naslov odgovara sadržaju teksta?

DA

NE

- Obrazloži svoj odgovor.

2. Zamisli da vodiš svečani program povodom Dana škole. Napiši nekoliko rečenica kojima bi u ime učenika svoje škole pozdravio/la pjesnika koji je svoje knjige poezije poklonio školskoj biblioteci i zahvali mu se na prisustvu.

3. Budi kreativan/kreativna! Pokušaj izmijeniti i poboljšati tekst tako što ćeš u njega unijeti što više pridjeva. Zaključi kakvu ulogu pridjevi imaju u tekstu.

Nekad sam bila šuma. Dolazili su ljudi izdaleka da vide moju ljepotu. Moji su proplanci pjevali tišinom. Umivala ih je rosa, a budila pjesma. Skrivala sam srne, zečeve i vjeverice. A onda su ljudi moj proplanak pretvorili u smetlišće. Dođu da se odmire i otpatke ostave na travi. Cvijeće plače ispod otpadaka, trava se suši... Jučer je jedan cvijet plakao. Pridružila mu se trava. A tek lišće?

- Završi priču prema svojoj želji!

4. Napiši sastav o svom hobiju. U sastavu upotrijebi sastavnu, suprotnu, isključnu, vremensku, načinsku, uzročnu i pogodbenu rečenicu.

5. Pročitaj tekstove u nastavku, pa odgovori na pitanja.

TEKST 1

Planine ili gore su u geografskom smislu uzdignuti dijelovi Zemljine kore, viši od 500 m. Prema starosti dijelimo ih na stara i mlada gorja. Mlada su uglavnom strmija i viša, a stara blaža i niža. Postoji mnogo teorija o nastanku planina. Planine obično nastaju kroz dugačka vremenska razdoblja (hiljadama i milionima godina) taloženjem sedimenata ili pokretanjem tektonskih ploča. Naslage koje čine planine mogu biti vulkanskog, sedimentnog ili kvarcnog porijekla. Po najnovijim teorijama planine su nastale kao rezultat sudara velikih tektonskih ploča.

TEKST 2

Negdje u dubini šume, čuo se potok koji je veselo žuborio. Njegove predivne pjesme se miješaju sa umilnim i glasnim cvrkutom ptica. Vjeverice su se igrale po granama drveća. Djetlić je sve jače udarao o stablo jednog debelog drveta svojim kljunom, kao da ga siječe. Zvuk je bio jako čudan. Listopadno drveće već je dobilo svoje šarene cvjetove. Priroda se probudila; sve životinje su se probudile.

- Kojem funkcionalnom stilu pripada prvi, a kojem drugi tekst?
- Pronađi riječi kojima ćeš argumentovati oba odgovora.

6. Istraži iz kojeg je pisanog dokumenta sljedeći odlomak:

„... obećavam Tebi kneže Krvašu i svim građanima Dubrovčanima pravim Vam prijateljem biti od sada i do vijeka. I pravicu držati sa Vama i pravo povjerenje, dokle budem živ.“

- Šta znači „pravicu držati“?
- Zamisli da si knez Krvaš i napiši odgovor.

7. Pročitaj tekst i odgovori na pitanja.

U Rimu sutra počinje EP u plivanju, poznato kada nastupa naša sirena Lana Pudar

U Rimu sutra počinje Evropsko seniorsko prvenstvo u plivanju, na kome će nastupiti najbolja bosanskohercegovačka plivačica Lana Pudar. Prvenstvo će biti održano od 11. do 17. augusta u nacionalnom plivačkom centru "Parco Del Foro Italico". Pudar će nastupiti u tri discipline, a prvi nastup imat će 12. augusta u kvalifikacijama na 50 m delfin. U nedjelju, 14. augusta na programu su kvalifikacije u disciplini 100 m delfin, a u utorak 16. augusta očekuje je nastup u kvalifikacijama na 200 m delfin. Lana je već otputovala u Rim, gdje trenira i priprema se za prvenstvo. Ovo će biti njen prvi nastup na seniorskom prvenstvu Europe, gdje će biti jedna od najmlađih plivačica. Pored Lane, našu državu će na ovom prvenstvu predstavljati plivači Adi Mešetović iz Plivačkog kluba "Borac" iz Banja Luke i Nikola Bjelajac iz Plivačkog kluba "Olymp", također iz Banja Luke.

(tekst preuzet sa Facebook stranice *Radio Sarajevo*, 10. 8. 2022. godine)

- O kakvom takmičenju je riječ u ovom tekstu?
- Ko predstavlja Bosnu i Hercegovinu?
- Kad se održavaju kvalifikacije za disciplinu 100 m delfin?
- Gdje je objavljena vijest?

8. Zamisli da želiš da s Planinarskim društvom „Igman“ pođeš u pohod na prašumu Perućica. Na račun Planinarskog društva, broj 510-0007-112004512 treba da uplatiš 20 KM u svrhu prevoza do Tjentišta, odakle avantura počinje. Popuni uplatnicu.

Uplatilo je (ime, adresa i telefon) _____		Račun pošilaoča/ pošilatelja _____	
Svrha doznake: _____		Račun primaoca/ primatelja _____	
Primalac/Primatelj: _____		KM _____ ☐ HTMO	
Mjesto i datum uplate: _____		samo za uplate javnih prihoda	
		Broj poreznog obveznika _____	
		Vrsta uplate ☐	
		Vrsta prihoda _____	
		Porezni period	
		Od: _____	
		Do: _____	
Potpis i pečat nalogodavca		Općina _____ Budžetska organizacija _____	
☐ Pečat Banke		Poziv na broj _____	
Potpis ovlaštenog lica: _____			

9. Razvrstaj dijelove zvaničnog obraćanja tako da dobiješ pravilan raspored.

Sarajevo, 18. 6. 2023. g.

Potpis

Sunčica Trifunović
Livadica 84/II
Sarajevo
061 000000

Dom za stara lica
Slavujeva cesta bb
Sarajevo

Poštovani,

S poštovanjem,

obraćam vam se u ime učenika sedmog razreda Osnovne škole „Šukrija Pandžo“ iz Sarajeva sa molbom da stanarima Doma izvedemo prigodnu dramsku predstavu u terminu koji nam predložite. Ukoliko ste zainteresovani, detalje možemo dogovoriti telefonski.

10. U sedmom razredu čitali ste izbor pripovjedaka Alije Hasagića *Brod na vidiku*. Rođen u Bosanskom Dubočcu na Savi, Alija Hasagić je odlučio da svom imenu doda još jedno – Dubočanin. Za rijeku Savu možemo reći da je jedan od likova njegovih pripovjedaka, uvijek snažno isprepleten sa ostalim.

Možda je Savi pod ledom toplije. Ribe, sigurno, teže dišu, i ne mogu u igri iskočiti iz vode i na trenutak svojim ribljim okom otkriti novi svijet. Već cio mjesec rijeka je okovana. Februarsko inje ne opada sa vrbovih grana. Bijeli se brdoviti kraj, na studenom suncu sjaje se ritovi, samo se sredinom rijeke proteže modrikasta traka najtanjeg leda. Ljeti tom prozirnom trakom plove brodovi jer je tada rijeka najdublja.

Zadatak: Koristeći aplikaciju Google Earth pronađi rijeku Savu, a onda i Bosanski Dubočac. Neka ti oko prošeta krajolikom, a s njim i ti. Zapiši kako ti doživljavaš piščev rodni kraj koji je imao veliki uticaj na njegovo stvaralaštvo.

11. Obrati pažnju na istaknute riječi u rečenicama. Kojoj vrsti pripadaju, objasni zašto? Svoj odgovor napiši i obrazloži na predviđenoj liniji ispod svake rečenice.

a) **Mlada** je izašla u blistavoj vjenčanicici.

---

b) Bolestan je **nasmrt**.

---

12. Pažljivo pročitaj citat:

„Kad na nekom vidiš bijel saruk, ne prevari se – pomisli da je ispran pozajmljenim sapunom.“

- saruk – šal omotan oko kape na glavi, turban

Navedeni citat dovedi u vezu sa životom kakav se često prikazuje na društvenim mrežama.

13. Osmisli perifrazu za Bosnu i Hercegovinu i obrazloži vezu.

14. Slažeš li se sa značenjem fraze „grlom u jagode“. Obrazloži svoj odgovor.

15. Prisjeti se djela *Starac i more*. Navedi najvažnije odluke koje je starac Santijago donio. Kako bi ti postupio/la u takvim situacijama? Obrazloži odgovor.

16. Prisjeti se djela *Galeb Džonatan Livingston* i odgovori na pitanja:

- Kako je on ostvario svoje snove?
- Šta misliš, jesu li sve njegove odluke bile dobre? Obrazloži!
- Izdvoj dvije odluke galeba Džonatana Livingstona i obrazloži njihove posljedice.
- Predloži Džonatanu novo rješenje za dvije odluke koje si ranije naveo/la. Obrazloži rješenja.
- Pretpostavi koje bi bile posljedice novih rješenja.
- Uporedi posljedice koje je imao Džonatan i moguće posljedice tvojih rješenja. Šta je povoljnije za Džonatana? Zbog čega?
- Napiši šta ti možeš učiniti kako bi ostvario/la svoje snove kao Džonatan?

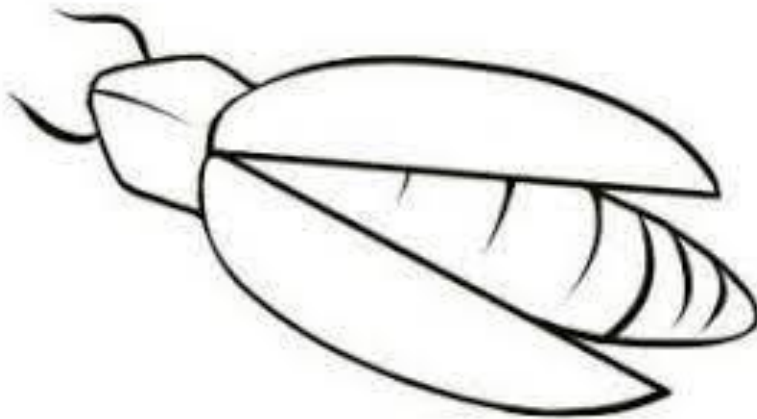
17. Kao što svjetionici upozoravaju brodove na blizinu stijena i obale, svi u životu imamo nekog ko brine o nama i čije lice svijetli ispred nas i kad sklopimo oči. Ko su vaši svjetionici; zbog čega?

Pročitaj tri teksta koja slijede. Kao što primjećuješ, jedan od njih je informativni tekst o svjetionicima; drugi informativni tekst je o svcima, a treći tekst je književni tekst, prelijepa pjesma Enesa Kiševića *Lampa u prozoru*.

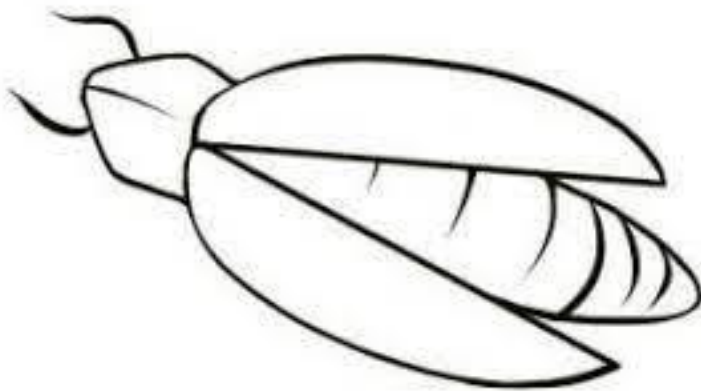
a) Svjetionik je visoka vitka građevina koja pomoću svjetlosnih signala omogućava brodovima snalaženje pri plovidbi. Koristi se za označavanje opasne obale, grebena ili plitke vode, kao i sigurnih ulaza u luku.

Još u starom vijeku ljudi su na vidljiva mjesta postavljali svjetla ili lomače da bi moreplovcima tokom oluje pokazivali put. Najviši svjetionik na svijetu izgrađen je na otoku Faros kod Aleksandrije, a bio je visok oko 50 metara. Ljudi koji nadgledaju svjetionik žive u istoj zgradi ili blizu nje. Svjetionici polako izumiru jer njihov posao zamjenjuju moderni navigacijski uređaji.

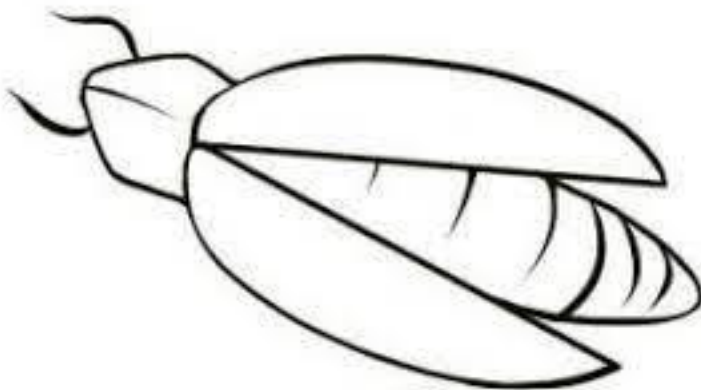
- Prije teksta o svcu na tabeli koja izgleda kao on, popuni ono što znaš o njemu, ono što bi volio/voljela da znaš, a nakon čitanja teksta ono što si o njemu naučio/la.

Znam o svicu

Želim da znam o svicu

Iz teksta sam naučio/la

b) Svitac pripada redu pčela Cleoptera. Najpoznatiji su zbog svoje sposobnosti da svijetle fluorescentnom bojom koja može biti zelena, žuta, blijedo crvena. Žive do dva meseca. Do sada je pobrojano oko 2.000 različitih vrsta svitaca. Naseljavaju gotovo sve kontinente.

Mužjak pokušava da impresionira ženku svojim svjetlom praveći određene putanje u vazduhu dok ženka obično strpljivo čeka na grani ili u travi. Kada je partner zainteresuje ona također počinje sa emitovanjem svjetla.

c)

LAMPA U PROZORU

*Čim nevrijeme udari neko,
oluje, kiše, il snijezi zaspu,
moja Majka posklanja cvijeće s prozora,
pa u okvir okna okači lampu.*

*– Kome to svijetliš? – bunovan pitam.
A Majčin glas obavi crni šum drveća:
– Po ovom mraku beskućnik, sine,
bolje vidi lampu od cvijeća.*

Enes Kišević

Zadaci:

- Šta povezuje svjetionik, svica i lampu?
- Kao što svjetionici svojom svjetlošću upozoravaju brodove na blizinu stijena i obale, svi u životu imamo nekog čije lice svijetli ispred nas i kad sklopimo oči, nekog ko brine za nas. Ko je tvoj svjetionik? Zašto?
- Jesi li ti nečiji svjetionik? Obrazloži svoj odgovor.
- Svitac svjetlošću privlači ženku i pokazuje joj ljubav, a ona mu uzvraća na isti način. Jesi li ikad čuo/čula da se u našim očima vidi posebna svjetlost kad smo zaljubljeni i da nekom ko je zaljubljen lice „sija“? Slažeš li se sa ovom tvrdnjom? Obrazloži svoj odgovor.
- Zašto majka postavlja lampu u prozor? Da li njen sin nešto uči iz tog njenog postupka? Šta?
- U koju vrstu imenica spada imenica majka i kojim početnim slovom pišemo te imenice? Zašto je onda pjesnik piše velikim početnim slovom?
- U jednom razgovoru, na pitanje kako je nastala pjesma *Lampa u prozoru*, Enes Kišević je rekao: „Košulju što mi je saši mati, obukoh je još toplu od pegle – i srce mi se otisnu u svijet pod jedrima košulje bijele.“ Ko ima jedra? Možeš li povezati bijelu košulju sa brodovima? Obrazloži svoj odgovor.
- Šta bi pisalo na tvojoj košulji kad bi u njoj krenuo/la u svijet? Koje poruke i savjeti?

18. U šestom razredu čitao/la si priču *Cvjetko* Šime Ešića. Na početku ovog Kataloga, u spisku književnih tekstova za interpretaciju, je i ova pripovijetka. Pročitaj je ponovo, pa odgovori na pitanja.

Iako se čini da se priča sretno završava jer komšija Vito ne može da podigne nož na umiljatog Cvjetka i on ostaje da raste i igra se sa djecom, važno je da uočiš kako problem koji porodica ima nije riješen. Porodica živi teško, a otac je već od mesara Zijada uzeo i kaparu (kapara – određeni novčani iznos kojim potvrđujemo da smo sa nekim sklopili dogovor oko neke kupovine ili prodaje).

Tvoj zadatak je da pokušaš riješiti problem ove porodice. Kako da dođu do novca? Kako da vrate kaparu (možda su je već potrošili)? Predloži kako da dođu do stalnih prihoda.

19. Sigurno si čuo/la za pojam klikbejt. *Klikbejt je senzacionalistički naslov koji pogrešno predstavlja članak ili videoprilog koji najavljuje, sa ciljem da privuče čitatelje/ke da kliknu na takav link. Clickbait je engleska riječ nastala spajanjem riječi *click* (klik) i *bait* (mamac), te doslovno znači “mamac za klikove”.* (izvor: raskrinkavanje.ba)

Napomena: važno je da uvijek navedeš izvor s kojeg preuzimaš određenu informaciju.

Kako bi znao/la prepoznati klikbejt, važno je znati kako nastaje i zbog toga je tvoj zadatak sljedeći:

a) kreiraj tri klikbejt naslova vezana za tri književna djela u devetom razredu (npr. **SKANDALOZNO: Prah se pretvorio u najsajajnu zvijezdu!**)*

b) uradite razredno takmičenje tako da ostali učenici na osnovu klikbejta prepoznaju o kojem je djelu riječ.

c) napiši esej u kojem ćeš objasniti šta je klikbejt, kako ga prepoznati i pojasni zašto su naslovi koje si kreirao/la klikbejt naslovi.

*naslov upućuje na pjesmu *Opomena* Antuna Branka Šimića, ali je klikbejt jer pogrešno predstavlja pjesmu. Iz pjesme su iskorištene samo riječi *prah* i *zvijezde* da bi se kreiralo nešto potpuno drukčije, lažno, s ciljem privlačenja čitatelja.

20. Sada je vrijeme da i ti razmisliš o pitanjima. Postavi najmanje šest pitanja vezanih za jednu lektiru koju si pročitao/la u devetom razredu i kreiraj:

a) dva pitanja koja se odnose na prikupljanje informacija (šta, gdje, kada, koja je tema, ideja...)

b) dva pitanja koje se odnose na obradu informacija (kako primijeniti naučeno, kako je nešto povezano sa nečim drugim...)

c) dva pitanja koja se odnose na primjenu informacija (ponuditi moguće rješenje, dati mišljenje i obrazloženje...)

A red apple is positioned on the left side of the frame, partially overlapping a stack of books. The books are stacked horizontally, with several pens and pencils resting on top of them. The background is a soft, out-of-focus grey. The entire image is overlaid with a light blue grid pattern.

Dodaci i literatura

8. LITERATURA

1. Nastavni plan i program za Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost od VI do IX razreda osnovne škole Kantona Sarajevo (juli 2018)
2. Predmetni kurikulum za Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost

6. razred

1. *Čitanka*, Azra Verlašević i Vesna Alić, „Nam“, Tuzla
2. *Čitanka*, Zejćir Hasić, „Bosanska riječ“, Tuzla
3. *Čitanka*, Šejla Šehabović i Jasminka Šehabović, „Nam“, Tuzla
4. *Čitanka*, Suzana Timarac, Suada Čamo i Edina Konak, „Svjetlost“, Sarajevo
5. *Naš jezik*, Amira Džibrić i Ismeta Džibrić, „Bosanska riječ“, Tuzla

7. razred

1. *Čitanka*, Azra Verlašević i Vesna Alić, „Vrijeme“, Zenica, „Nam“, Tuzla
2. *Čitanka*, Almira Hadžihrustić, „Sarajevo Publishing“, Sarajevo
3. *Čitanka*, Eldina Brulić, Namir Ibrahimović, Sanja Jurić, Željko Malinović, Klaudija Mlakić Vuković, Azra Rizvanbegović, Amer Tikveša i Nenad Veličković, „Sezam“, Sarajevo
4. *Čitanka*, Hadžem Hajdarević, „Bosanska knjiga“, Sarajevo
5. *Čitanka*, Suada Čamo, Suzana Timarac i Edina Konak, „Svjetlost“, Sarajevo
6. *Naš jezik*, Azra Verlašević i Vesna Alić, „Vrijeme“, Zenica, „Nam“, Tuzla
7. *Naš jezik*, Amira Džibrić i Ismeta Džibrić, „Vrijeme“, Zenica, „Nam“, Tuzla
8. *Bosanski jezik*, Almira Hadžihrustić, „Sarajevo Publishing“, Sarajevo
9. *Bosanski jezik*, Elvira Čemalović i Edita Kevro, „Bosanska riječ“, Tuzla
10. *Naš jezik*, Zdravka Zekić, „Bosanska riječ“, Sarajevo, „Dječija knjiga“, Sarajevo

8. razred

1. *Čitanka*, Almira Hadžihrustić, „Sarajevo Publishing“, Sarajevo
2. *Čitanka*, Azra Verlašević i Vesna Alić, „Vrijeme“, Zenica, „Nam“, Tuzla
3. *Čitanka*, Alija H. Dubočanin i Ljiljana Mitić-Rorić, „Bosanska riječ“, Sarajevo, „Dječija knjiga“, Sarajevo
4. *Čitanka*, Namir Ibrahimović, Sanja Jurić, Željko Malinović, Klaudija Mlakić Vuković, Dijana Pupiće, Azra Rizvanbegović, Amer Tikveša i Nenad Veličković, „Sezam“, Sarajevo
5. *Čitanka*, Zdravka Zekić, „Bosanska riječ“, Sarajevo, „Dječija knjiga“, Sarajevo
6. *Naš jezik*, Zdravka Zekić, „Bosanska riječ“, Sarajevo, „Dječija knjiga“, Sarajevo
7. *Bosanski jezik*, Almira Hadžihrustić, „Sarajevo Publishing“, Sarajevo

9. razred

1. *Čitanka*, Azra Verlašević i Vesna Alić, „Vrijeme“, Zenica, „Nam“, Tuzla
2. *Naš jezik*, Amira Džibrić, „Dječija knjiga“, Sarajevo, „Bosanska riječ“, Sarajevo

Stručna literatura

1. Halilović, Senahid, *Pravopis bosanskoga jezika*, Preporod, Sarajevo, 1996.
2. Halilović, Senahid, *Pravopis bosanskoga jezika*, Dom štampe, Sarajevo, 1999.
3. Halilović, Senahid, *Pravopis bosanskoga jezika*, Slavistički komitet, Sarajevo, 2017.
4. Jahić, Dževad, Halilović, Senahid, Palić, Ismail, *Gramatika bosanskoga jezika*, Dom štampe, Zenica, 2000.
4. Halilović, Senahid, Palić, Ismail, Šehović, Amela, *Rječnik bosanskoga jezika*, Filozofski fakultet, Sarajevo, 2010.
4. Idrizović, Muris, *Književnost za djecu*, Savez društava prosvjetnih radnika BiH, Sarajevo, 1998.

9. PRIMJER URAĐENOG TESTA

ZADACI VIŠESTRUKOG IZBORA Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.	Maksimalan broj bodova	Ostvareni broj bodova
1. Koji se temeljni motiv krije u Gradašćevičevoj žudnji za pisanjem u djelu <i>Zmaj od Bosne</i> Nedžada Ibrišimovića? Odgovor potraži u navedenom odlomku! Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. <i>O, čuda, osjećam da riječi imaju moć vradžbine. Toliko puta sam vidio one koji su pisali, duboko pognute glave, krivih leđa, vodnjikavih očiju – ovako kao ja sada, i sjećam se da sam ih prezirao kao što su i zaslužili, a i sam njihov izgled ih je odavao. Ali tek sad, isti sam kao oni, vidim u njima onu očajnu a duboko prikrivenu čežnju da se pomoću riječi domognu slobode koju sam ja imao i na kojoj su mi duboko i iskreno zavidjeli.</i> <i>Ko sam ja? I čiji sam ja? Svoj, ili sam izdanak nekakve sile, meni nepoznate. Niko ne može svojim imenom pokriti ni ono što sam bio ni ono što sam ostao.</i> a) Gradašćević vjeruje da će pisanjem pisma sultanu uspjeti da se oslobodi okova tamnice i izbori za slobodu. b) Gradašćević, svjestan skore smrti, posljednje dane u tamnici provodi pišući ispovijest u kojoj analizira svoj život i pokušava odrediti njegov smisao. c) Gradašćević je zbog dugog boravka u tamnici dezorijentisan i ne zna kako mu je ime, niti odakle je. d) Gradašćević vjeruje u čudesnu moć riječi i želi otići kod vračare da mu otkrije njegovu sudbinu.	0,5	
2. Koji član komisije u djelu Ruta Tannenbaum kriterij za odabir glumice u predstavi temelji na ideologiji fašizma? Odgovor potraži u navedenom odlomku! Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.		

– Židovka – odsutno je konstatirao Binički, nakon što su ispratili Rutu. – Što time želite reći? – štrechnuo se Mikoci. – Ništa, zbilja ništa. – Onda vam najljepše savjetujem da se suzdržite od takvih invektiva. – Ali zašto? – uzvrpoljio se Binički. – Zato da ne bi tko pomislio da ste nešto htjeli reći. a) Branko Mikoci b) Anđelija Ferenčak-Malinski c) Isidor Binički d) Ruta Tannenbaum	0,5	
3. Koja od navedenih komponenti je prisutna u sljedećim stihovima poeme <i>Hana Oskara Daviča</i>? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. <i>Ja, sin mutnoga lovca, i vidra i ovca, zavoleo sam u gradu kolonijalnu Hanu, kćer tužnoga trgovca, Jevreja udovca, kraj groblja što je držao bakalnicu i mehanu.</i> a) rodoljubiva komponenta b) socijalna komponenta c) pejzažna komponenta d) humoristična komponenta	0,5	
4. Kojoj vrsti književnog djela pripada kompozicijska cjelina preokret (peripetija)? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. a) novela b) roman c) pripovijetka d) drama	0,5	
5. Koji padež u rečenici obavlja službu/funkciju subjekta? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. a) nominativ b) akuzativ	0,5	

c) lokativ d) vokativ		
6. U kojem je rodu, broju i padežu podvučena imenica u sljedećoj rečenici? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Dobio sam <u>čokoladu</u> na poklon. a) muški rod, množina, genitiv b) ženski rod, jednina, nominativ c) ženski rod, jednina, genitiv d) ženski rod, jednina, akuzativ	0,5	
7. U navedenim nizovima prepoznaj glagolski pridjev radni. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. a) sam, si, je, smo, ste, su b) došla, vidjela, rekla c) dođoh, vidjeh, pobjedih d) sjedim, čitam, skačem	0,5	
8. Koju funkciju/službu ima istaknuta riječ u rečenici? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Ulazeći u sobu, čuo sam muziku. a) priloška/adverbijalna odredba b) glagolski predikat c) dalji objekat d) subjekat	0,5	
9. Kako je nastao naziv Google? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. a) po rijeci b) po planini c) greškom	0,5	

d) nasumično		
10. Koja rečenica je pravilno napisana? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. a) Muzej književnosti i pozorišne umjetnosti nalazi se blizu Latinske ćuprije. b) “Muzej književnosti i pozorišne umjetnosti” nalazi se blizu Latinske ćuprije. c) Muzej književnosti i pozorišne umjetnosti nalazi se blizu latinske ćuprije. d) Muzej književnosti i Pozorišne umjetnosti nalazi se blizu Latinske Ćuprije.	0,5	
11. Samo u jednom redu su pravilno napisane riječi. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. a) robo vlasnik b) solo pjevanje c) samo posluga d) elektro tehnika	0,5	
12. Kako se naziva književnost napisana na bosanskom jeziku, a arapskim pismom? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. a) alhamijado književnost b) narodna književnost c) bosanskohercegovačka književnost d) arapska književnost	0,5	

ZADACI DOPUNJAVANJA (KRATKI ODGOVOR) Upiši traženi odgovor na predviđenoj liniji.	Maksimalan broj	Ostvareni broj bodova
1. Koju stilsku figuru uočavaš u navedenim stihovima narodne lirske pjesme <i>Lipa Naza vodu gaza</i>? Napiši tačan odgovor. <i>Tri bi' momka primamila I Aliju Sarajliju I Mehmeda kujundžiju, Što no kuje altinluke Altinluke, altin-kupe...</i> Odgovor: <u>gradacija</u>	0,5	
2. Koju vrstu strofe prepoznaješ u navedenim strofama pjesme <i>Modra rijeka Maka Dizdara</i>? Napiši tačan odgovor. <i>Nikto ne zna gdje je ona Malo znamo al je znano</i> Odgovor: <u>dvostih</u>	0,5	
3. Kojoj vrsti zavisnosložene rečenice pripada surečenica/klauza unutar navedene složene rečenice? Napiši tačan odgovor. Naučit ćeš engleski jezik ako odeš u Veliku Britaniju. Odgovor: <u>pogodbena/uvjetna/kondicionalna</u>	0,5	
4. Napiši naziv glasovne promjene koja je izvršena u datim primjerima: ruski, bezubni Odgovor: <u>gubljenje suglansika</u>	0,5	

ZADACI POVEZIVANJA Upiši slova odabranih odgovora na praznu liniju i na taj način poveži ponuđene pojmove.	Maksimalan broj bodova	Ostvareni broj bodova
1. Spoji riječi sa načinom njihove tvorbe tako da upišeš odgovarajuće slovo na predviđenu liniju. a) odgovor __c__ slaganje b) bratić __b__ sufiksna tvorba c) basnopolisac __a__ prefiksna tvorba d) nizbrdica _d__ prefiksno-sufiksna tvorba	2x0,5	
2. Poveži riječ sa jezikom iz kojeg vodi porijeklo na način da na liniju ispred naziva jezika upišeš odgovarajuće slovo. a) paprikaš _d__ turski jezik b) tenis _a__ mađarski jezik c) šnajder _b__ engleski jezik d) jastuk _c__ njemački jezik	2x0,5	